

NYT FRA BIBLIOTEK OG MEDIER

N U M M E R 4 ■ D E C . 2 0 0 8 ■ 1 8 . Å R G A N G

Ledermøde 2008 • Bogstart: Nye mål og målsætninger • Mediestøtteudredningen

Bliv abonnent på
Nyt fra Bibliotek og Medier
www.bibliotekogmedier.dk
Bladet er gratis og
udkommer hvert kvartal

NYT FRA BIBLIOTEK OG MEDIER

Nr. 4, 2008 • 18. årgang

Styrelsen for Bibliotek og Medier

H. C. Andersens Boulevard 2
1553 København V

Telefon
33 73 33 73
33 73 33 22 (Biblioteksafgiften)

post@bibliotekogmedier.dk
www.bibliotekogmedier.dk

Redaktion

Jens Thorhauge (ansv.)
Anna Christine Rasch (red.)
Helle Leth-Møller (red. sekr.)

Susanne Mahler
Jakob Heide Petersen

Grafisk tilrettelæggelse
Stæhr Grafisk

Tryk: C.S. Grafisk A/S
Oplag 3.000

ISSN 1903-0819
Elektronisk ISSN 1903-0827

Forsidefoto: Det Humanistiske
Fakultetsbibliotek, Amager

Foto: Tobias Toyberg

Redaktionen er afsluttet 2.12.2008

Publikationen kan hentes på
www.bibliotekogmedier.dk

Indhold

Rapportens farve	3
Interview med Per Hasle. Nøglen til fremtidens vidensamfund	4
Mediestøtteudredningen	8
BIBLIOTEKSLEDERMØDE 2008	
Det fantastiske bibliotek	10
Ministertale: Bibliotekerne er uundværlige	13
Bibliotekerne og de nye legekammerater	14
Temamøder	
Sociale teknologier og håndtering af brugerskabte data	18
Nye biblioteksrum - nye tanker	19
"Lige muligheder" - Bogstart og medborgercentre	20
Sidste nyt fra national databrønd	21
Informationskompetence - Ud af biblioteket - ind i uddannelsen	22
Koordineret markedsføring af folkebibliotekerne	24
Borger.dk	25
Lektiehjælp på biblioteket en stor succes	26
Bogstart: Nye måder, nye målsætninger	28
Børn, kultur og det kommercielle	30
Nationale databrønde for e-bøger og e-tidsskrifter	31
Bograpporten	32
Internationalt	33
Info	34
Publikationer	35
Personnyt	35

BILLEDTEMA

Det Humanistiske Fakultetsbibliotek, Københavns Universitet, Amager blev officielt indviet af kulturminister Brian Mikkelsen den 10. september i år.

Bygningen rummer i alt 3.588 m² publikumsarealer med knap 500 læsepladser og adgang til omkring 70.000 bøger på åbne hylde. Derudover findes nogle af de mest avancerede magasiner til Det Kongelige Biblioteks bøger og arkivmateriale.

Der er sat fokus på fleksibilitet, enkelhed og overskuelighed. De tre åbne etager er indrettet med graderet støjniveau fra sociale lounge- og caféområder over læsepladser for studiegrupper til stillezoner med ro til individuelle studier. Totalrådgivere på byggeriet er arkitektfirmaet Dissing+Weitling med Rambøll A/S som ingeniør.

Rapportens farve

I begyndelsen af november offentliggjorde Kulturministeriet rapporten *Folkebibliotekerne efter kommunalreformen*, som Biblioteksstyrelsen fik i opdrag at udarbejde efter et samråd mellem kulturministeren og Folketingets Kulturudvalg i slutningen af 2007. Anledningen til samrådet var de mange lukninger af folkebiblioteksfilialer i Kommunalreformens første år, 131 for at være helt nøjagtig. Lukningerne vakte politisk bekymring. Der taltes i dystre vendinger om biblioteksslagninger og krise.

Rapporten er baseret på biblioteksstatistikken for 2007 og på en spørgeskemaundersøgelse, som omfatter alle danske folkebiblioteker. Rapporten forelå i udkast først på sommeren, men andre preserende sager og senere et ministerskifte medvirkede til at rapporten først blev publiceret hen på efteråret. Knap var der trykket på send knappen, før de første reaktioner blev udsendt i form af pressemeddelelser. Analysen blev af Bibliotekarforbundet og Danmarks Biblioteksforening blandt andet beskyldt for at være rosenrød, for ikke at inddrage budgettal for 2008 og 2009 og ikke pege på de efter organisationernes opfattelse væsentligt forringede vilkår folkebibliotekerne arbejder under.

Det er let at forholde sig til anklagerne om ikke at inddrage budgettal for 2008 og 2009. Det var simpelthen ikke opgaven. Opgaven var at belyse folkebibliotekernes udvikling efter Kommunalreformens første år. Vi fremlægger tal fra vort spørgeskema, de regnskabstal vi har fra biblioteksstatistikken og KL. Der er en divergens imellem de tal Danmarks Biblioteksforening har for regnskabstallene for 2007 og de tal KL har. Divergensen bunder i et spørgsmål om i hvilket omfang der har fundet omkonteringer sted i 2007. Det er en debat vi ikke går ind i, for den forekommer perifer i forhold til den hovedopgave, vi har holdt os for øje,

nemlig at vurdere folkebibliotekernes udvikling i forhold til Kommunalreformens ambition om at skabe bæredygtige institutioner.

Vi har bestræbt os på at præsentere de tal vi har, så nøgternt og objektivt som muligt. Da en journalist fra *Bibliotekspressen* i et spørgsmål antydede, at der var tale om uvederhæftige tal reagerede jeg straks. Hvis der er nogen, der mener, at tallene og oplysningerne er forkerte, må de træde frem. Indtil det sker, må jeg afvise enhver kritik af tallene. Rapporten indeholder imidlertid også styrelsens *vurdering*. Den er baseret på en *fortolkning* af tallene og en vurdering af udviklingen i kommunerne. Denne vurdering er selvfølgelig til diskussion. Styrelsens vurdering er - naturligvis - styrelsens, og dermed statslig og overordnet. Vi vurderer blandt andet udviklingen i forhold til vor strategi for biblioteksudvikling *Fra information til viden* og udviklingen af 'Det ny bibliotek'. Rapportens hovedkonklusion lyder: "I lyset af udviklingen af det ny bibliotek, er en række af filialnedlæggelserne en naturlig tilpasning af biblioteksbetjeningen, der både afspejler brugernes behov og de nye muligheder for materialeforsyning. De er samtidig udtryk for behovet for en prioritering for at kunne levere et mere tidssvarende og værdiskabende bibliotekstilbud."

Vurderingen er baseret på en række forhold. For det første er udlånet af bøger, der som bekendt har været jævnt faldende over en lang årrække, kun faldet 0,4 % i 2007 - til trods for nedlæggelsen af de 131 filialer. Det tyder på at strukturtilpasningen var på sin plads. For det andet viser en af de 'case-stories' rapporten indeholder om den selvbetjente filial i Gjern, at der er en ganske jævn benyttelse af filialen fra morgen til aften. Man kan konkludere at en lille filial med få timers åbningstid ikke ville kunne dække dette brugermønster. For det tredje vur-

derer de fleste bibliotekschefer, at filiallukningerne er rationelle strukturtilpasninger.

Naturligvis er der undtagelser. Og naturligvis kan en filiallukning være en forringelse af service for de brugere den har. Og naturligvis kan der forekomme nedlæggelser, der er rene sparehandlinger. Den ideelle situation er en filialnedlæggelse, der fører til en udnyttelse af de frigjorte midler, der er til gavn for flere end filialens brugere. En helt central pointe er det også, at udlånstallet falder i de kommuner, der ikke har foretaget ændringer i biblioteksstrukturen, mens det stiger i de kommuner der har foretaget tilpasninger. Til dette billede af udviklingen i de traditionelle ydelser følger sig så væksten i virtuelle ydelser og i lærings- og kulturaktiviteter. Listen over 62 byggeprojekter - gennemførte eller under planlægning - tyder også på en høj politisk prioritet. Flere bibliotekschefer har givet udtryk for at de filialer de har lukket, burde have været lukket ved forrige kommunalreform for 38 år siden.

Det er ærgerligt, hvis biblioteksbevillingerne falder, men gør de det, er det primært et resultat af kommunernes presede budgetsituation og ikke et udtryk for politisk nedprioritering af bibliotekerne. Det ville være en fatal fejl at vurdere filiallukningerne isoleret, og det ville give et uvederhæftigt billede at beskrive det danske bibliotekssystem som kriseram, fordi bibliotekerne bidrager til at løse budgetproblemerne i den ny kommunestruktur. Hertil kommer at der er kommunalt selvstyre på biblioteksområdet. Budgetpolitiet kan ikke skride ind ved et par procents udsving i budgetterne. Og selvom vi var budgetpoliti skulle vi ikke skride ind, for udviklingen af det danske bibliotekssystem går den rigtige vej. Hurtigt og dygtigt tilpasser bibliotekerne sig en ny virkelighed. Det er ikke rosenrødt, men sort på hvidt.

Interview med Per Hasle

Nøglen til fremtidens vidensamfund

Biblioteksskolen skal åbnes mod beslægtede universitetsuddannelser herhjemme og i udlandet. Flowet af studerende og forskere på tværs af institutioner og landegrænser skal øges. Forskningen skal koncentreres om Biblioteksskolens kernekompetencer og afdelingen for kursus- og konsulentvirksomhed må gerne vokse. Her fortæller den nyudnævnte rektor Per Hasle om sine visioner for Danmarks Biblioteksskole

Hvilken person står nu i spidsen for Danmarks Biblioteksskole?

Det er altid en vanskelig øvelse – hvor meget selverkendelse har man, og hvor megen reklame kan man tillade sig at gøre for sig selv? Jeg vil slå ned på at jeg blev valgt som *Årets Underviser* på Aalborg Universitet. De studerende begrundede det med at jeg er venlig og engageret, lyttende og altid havde tid til at hjælpe. Hvis andres ord står til troende, så er det et skudsmål som jeg er meget glad for. Jeg synes egentlig, at det var den største ære i mit subjektive univers – større end at blive professor eller rektor.

Hvad fik dig til at søge rektoratet?

I de senere år har jeg fået flere ledelsesopgaver, både med forskningsledelse og studieledelse. Det har jeg oplevet som meget tilfredsstillende. Jeg er fortsat meget interesseret i forskning, men mere interesseret i at lægge de store linjer, end selv at sidde med de små kommaer og detaljer. Det har jeg gjort i mange år, men med alderen har jeg fået det anderledes. Jeg vil hellere prøve at arbejde med en organisation og dens udvikling inden for forskning, end jeg vil sidde med et detaljeret hjørne.

Du er selv tidligere forsker. Hvordan er det nu at stå på den anden side som arbejdsgiver?

Det er en anden opgave, men det afgørende for mig er at det kan virke inspi-

rerende og engagerende – det er i hvert fald målsætningen. Jeg synes entusiasme og arbejdsglæde er vigtige parametre for en organisation. Det er den ene side af det. Den anden side er, at jeg i begyndelsen af dette årti kom lidt i kontakt med biblioteksvidenskab og fik et meget positivt indtryk af hvad det kunne. Jeg optrådte to gange på forskningsbibliotekernes årsmøde i Korsør. Så jeg havde allerede før jeg søgte stillingen et positivt kendskab til Danmarks Biblioteksskole. Da så rektoratet kom, gik jeg i tænkeboks, og endte med at den udfordring ville jeg gerne prøve kræfter med.

Har du nogle særlige visioner for Danmarks Biblioteksskoles udvikling?

Ja, det har jeg. Men mit udgangspunkt er at jeg vil lære skolen at kende. Min forgænger havde et andet udgangspunkt. Han havde en meget gennemarbejdet agenda, da han trådte ind ad døren. Jeg stikker et øre i jorden og lytter til hvordan her er, før jeg bliver alt for specifik på hvad jeg synes. Der er to ting jeg synes er meget, meget tiltrækkende ved Biblioteksskolen. Hele kultursiden interesserer mig dybt. Jeg læser meget skønlitteratur og historie *con amore* og jeg går gerne til koncerter. Jeg har et engagement i kultur, og jeg oplever det som en ganske særlig bonus at skolen har en enorm kontakthoved med dansk kulturliv, med samfundslivet og med biblioteksverdenen – de tre går hånd i hånd. På et teo-

retisk niveau har Biblioteksskolen viden om viden. Det ser jeg som en nøglekompetence. Skolen sidder inde med en af de centrale nøgler til fremtidens samfund. På den ene side kulturtilknytningen, som egentlig er meget jordfæstet i det danske samfund og kulturliv, og på den anden side det teoretiske: viden om viden, informationsvidenskab, overgangen fra information til viden. Der ligger også en meget stor force.

Fortsætter den nuværende struktur i uddannelsen?

I øjeblikket er der ikke planer om at lave om på strukturen. Vi noterer os med tilfredshed at antallet af bachelorstuderende, der går videre til kandidatniveau, er steget til over halvdelen.

Et af de tiltag jeg har sat i søen er at få nogle forpligtende samarbejdsaftaler med de store universiteter. Aftalerne er ikke underskrevet, så jeg kan ikke sige hvem det er. Det er min linje at facilitere, at man fra Danmarks Biblioteksskole nemt kan melde sig på moduler hos vore samarbejdspartnere, og at andre omvendt også kan komme ind og tage moduler her på skolen. Vi vil prøve at være åbne og ikke holde vore studerende tilbage fra at opsøge andre fagligheder – selvom vi naturligvis håber, at mange vil vælge og fastholde Danmarks Biblioteksskole ud fra indhold og kvalitet i vore uddannelser.

Danmarks Biblioteksskole hører til i bibliotekssektoren. Ikke i en snæver forstand – vi uddanner også til andre sektorer – og omvendt er vi fuldstændig åbne overfor, at biblioteker har behov for at ansætte andre specialiseringer end dem vi leverer. Så forholdet er relationelt. Det synes jeg er helt fint.

Går regnestykket op?

Min holdning er at det regnestykke ikke skal gå ud på millimeterretfærdighed. Jeg tror det er en win-win konstruktion, fordi større flow og dynamik simpelthen vil gavne alle de indgående uddannelsesinstitutioner. Jeg tror egentlig at den samlede volumen vil vokse. Vi vil slå dørene op og tro på at det vi udbyder er så godt, at det tiltrækker det nødvendige antal interesserede.

Hvordan er vægtningen mellem Bibliotekar DB og cand. scient.bibl., når I ved at en del kandidater ryger over i andre stillinger og sektorer?

Der er noget der tyder på at bibliotekerne ansætter cand.scient.bibl.er i stigende grad frem for traditionelle professionsbachelorer. En del af min nye linje som rektor er at fremhæve, at Danmarks Biblioteksskole hører til i bibliotekssektoren. Ikke i en snæver forstand – vi uddanner også til andre sektorer – og omvendt er vi fuldstændig åbne overfor, at biblioteker har behov for at ansætte andre specialiseringer end dem vi leverer. Så forholdet er relationelt. Det synes jeg er helt fint. Biblioteksskolen har en plads inden for biblioteksverdenen. Det har jeg meldt ud, før jeg blev ansat, fordi man skulle vide, hvad jeg ville stå for. Det er en af de ting, jeg har prøvet at tydeliggøre, og det tror jeg også er blevet forstået – hvilket jeg er glad for.

Hvad er din politik for skolens kursus- og konsulentvirksomhed?

Kursus- og konsulentvirksomheden er en vigtig del af vor forretning og bidrager til at vi får bragt viden og ekspertise fra Biblioteksskolen ind i det danske samfund. Jeg vil gerne integrere undervisning, forskning og de udadvendte aktiviteter, der i princippet er sideordnede og i samspil. Skolen får også noget tilbage i form af feedback fra omverdenen på hvad der er vigtigt, hvad der er spændende og salgbart. Ikke fordi man nødvendigvis skal indrette forskning og undervisning kortsigtet efter hvad der er salgbart, men det kan sige noget om hvordan vi skal forholde os til det. Så jeg ser kursus- og konsulentvirksomheden som en fuldt integreret del af skolens virke.

Hvilket aftryk vil du sætte på forskningsplanlægningen?

Jeg vil lægge vægt på at forskningsprogrammerne samarbejder. Jeg ønsker ikke en opdeling i en biblioteksside og en informationsvidenskabsside – for mig er det det samme. Jeg tror det er nødvendigt for Danmarks Biblioteksskole at fokusere sin profil yderligere. Vi vil fortælle dem som aftager vore studerende, at her får de specifikke kernekompetencer: klassisk biblioteksviden, den teoretiske viden om viden plus en evne til at knytte det sammen. Vi vil sige meget åbent, ønsker du en antropolog, så tag en antropolog. Vil du have en oplevelsesøko-

nom, så tag en kandidat fra CBS, men er det et kerneområde inden for biblioteksvidenskaben, så tag en herfra – for de fås ikke bedre!

Hvordan ser du fremtidens bibliotek?

Det vil jeg egentlig gerne vente et par måneder med at svare på. Men skal jeg komme med et lidt afværgende svar, så ser jeg Danmarks Biblioteksskole som bibliotekssektorens kerneuddannelsesinstitution. Samtidig er det samfundet der ejer bibliotekerne, og samfundet der skal sige hvad bibliotekerne skal være. På Biblioteksskolen har vi en stor ekspertise, som vi ydmygt og gerne stiller til rådighed. Grundlæggende er vor opgave, ud over selvfølgelig at inspirere, også at kvalificere og bringe vor faglighed ind i det samfundet vedtager. Vor afgående kulturminister satte arbejdet med en national strategi for biblioteksområdet på arbejdsplanen. Den nye kulturminister har sagt, at hun regner med at realisere den idé. Vi håber der bliver en national strategi, og så vil jeg selvfølgelig gerne kvalificere.

Hvilke ønsker har du til samarbejdsaftalen med Bibliotek og Medier?

Samarbejdsaftalen har været på standby, men skal genoptages, det er Jens Thorhauge og jeg enige om. Vi mødes sidst i november, og inden da har jeg været gennem en refleksion. Men samarbejdsaftalen er netop et udtryk for Biblioteksskolens placering i bibliotekssektoren.

BILLEDTEMA

Hvilke nye forretningsområder ser du i de kommende år?

Jeg har et ønske om at optimere undervisning og forskning, og jeg forestiller mig at kursus- og konsulentafdelingen vil vokse. Jeg har ét konkret fokusområde, og det er videnskabsformidling. Formidling af viden og formidling af kultur er en del af skolens klassiske mission. Der synes jeg at videnskabsformidling egentlig lægger sig naturligt op af det skolen allerede gør.

Moderne videnskabsformidling tager ikke længere udgangspunkt i det klassiske koncept om at være pædagogisk og forklarende over for menigmand og -kvinde. I moderne videnskabsformidling er man meget mere inddragende og prøver at kvalificere videnprocessen igennem den feedback man får, det kan være etisk, men også erkendelsesmæssigt, og prøver at indoptage disse elementer i videnprocessen.

Hvordan vil I gribe det an?

Det var nok snarere forskningsområdet jeg tænkte på. I skolens eget regi ser jeg, at bibliotekssektoren tager et større ansvar på sig for videnskabsformidling. Det kan også være et forretningsområde, men det var ikke tænkt sådan i første omgang.

Har du en strategi for det internationale samarbejde?

Vi er netop blevet inviteret med i USA's og Canadas netværk af såkaldte iSchools. De har besluttet sig for at blive internationale, og Danmarks Biblioteksskole er som den første inviteret til at ansøge. Jeg regner med vi bliver en del af netværket, som det første medlem uden for Nordamerika.

Skruer I dermed op for niveauet i det internationale samarbejde?

Ja det gør vi, og vi har også et ret stærkt nordisk samarbejde, som jeg har nogle

planer for. Selvfølgelig vil jeg også prøve at nyttiggøre de relationer jeg har fra min tidligere forskerløbebane, f.eks. med nogle fine samarbejdspartnere i Finland. Jeg har også et internationalt netværk inden for min egen specialisering, Persuasive Design, som jeg selvfølgelig også vil prøve at få os involveret i.

Hvad ligger der i aftalen med iSchools – hvilke udvekslingstyper er på tale?

Aftalen er et udtryk for at Danmarks Biblioteksskole er meget langt fremme på banen, og det betyder selvfølgelig en øget internationalisering. Vi vil facilitere udlandsophold for studenter og forskerudveksling med iSchools, og vi vil selv udbyde engelsksprogede kurser. Men aftalerne indgås først når vi er endeligt optaget.

■ Per Hasle tiltrådte som rektor for Danmarks Biblioteksskole den 1. september 2008. Han kommer fra en stilling som professor i Informationsvidenskab ved Institut for Kommunikation på Aalborg Universitet. I november 2007 hædrede de studerende ham som Årets Underviser på Det Humanistiske Fakultet. Kort tid efter den udmærkelse modtog han i konkurrence med årets undervisere på de øvrige fakulteter Det Obelske Familiefonds Undervisningspris på 50.000 kr. Per Hasle er specialist i Persuasive Design og forfatter til en lang række videnskabelige artikler og publikationer.

■ iSchool Caucus er et tre år gammelt netværk, der består af en stribe tidligere Library and Information Science Departments i USA og Canada. iSchool projektet arbejder for at fremme netværk blandt uddannelses- og forskningsinstitutioner, der interesserer sig for samspillet mellem information, teknologi og mennesker.

■ Invitation til åbent temamøde om Persuasive Design i bibliotekssammenhæng – se side 25.

Mediestøtteudredningen

Et helhedssyn på mediernes opgaver er afgørende nyt.
Medieaftaler har hidtil kun behandlet de elektroniske medier

Forskellige dele af det danske mediesystem har hver sin historie og modtager derfor forskellige former for offentlig støtte eller måske slet ingen. Aviser har siden 1723 fået støtte til forsendelsen, siden 2007 som en direkte distributionsstøtte, og salget af aviser har været nulmomset siden 1967. Aviser er private virksomheder, men støttes alligevel, fordi de anses for vigtige for ytringsfriheden og demokratiet. Radioen er siden starten i 1925 finansieret med licensafgift på modtagerne (og TV siden 1951). Denne statsstøtte gives til offentligt ejede medier, fordi også de anses for vigtige i demokratiet med deres forpligtelser til alsidighed og mangfoldighed.

Ugeblade og magasiner får derimod ingen støtte. De anses primært for at være underholdning, og det har ikke samme politiske bevågenhed. Men de senere år er opstået nye medier som gratisaviser og elektroniske nyhedsmedier uden baggrund i bladhusene, og de får heller ikke støtte. Det har vakt politisk opmærksomhed, fordi disse medier groft sagt varetager nogle af de samme opgaver, som de ældre, støttede.

Udredningsprojekt om mediestøtte

Dette er baggrunden for at Mediaaftalen for 2007-2010, som er vedtaget af alle partier undtagen Enhedslisten, indeholdt dette afsnit: "Kulturministeriet iværksætter et udredningsprojekt, hvor en eller flere uafhængige forskere får til

opgave at udarbejde en rapport om den fremtidige offentlige støtte til medier (radio, tv, den trykte presse, nye medier m.v.) med henblik på at skabe større sammenhæng i denne støtte." Aftalen afsatte to mio. licens-kroner til opgaven. Det afgørende nye er, at her for første gang anlægges et helhedssyn på mediernes opgaver, idet medieaftaler hidtil kun har behandlet de elektroniske medier.

Radio- og tv-nævnet, der betjenes af Mediesekretariatet, fik sammen med Dagbladsnævnet overdraget opgaven med at finde forskere til udredningen. Efter udbud af opgaven i sommeren 2007 var de to nævnt enige om at Rambøll Management i samarbejde med professor dr. phil. Anker Brink Lund fra Copenhagen Business School og konsulent lic.merc Preben Sepstrup skulle foretage udredningen. Det ambitiøse mandat går ud på, at udrederne skal beskrive den eksisterende mediestøtte, både den direkte og den indirekte, og begrundelserne for hver ordning. De skal skue ind i fremtidens medieudvikling og vurdere, om der kan være behov for at ændre støtten for at bevare de positive funktioner, vel at mærke inden for givne budgetrammer, så evt. nye støtteforslag skal betales ved beskæringer i de kendte.

Midtvejskonklusioner og nøgletal

Udredningen holdt som aftalt en midtvejskonference den 30. september 2008, hvor en beskrivelse af de eksisterende

støtteordninger blev fremlagt til diskussion med branchens – eller branchernes – aktører. Der viste sig stor interesse for udredningen i og med at det er store beløb, der er på spil.

Ifølge midtvejsrapporten, som kan ses på www.ramboll-management.dk, er den samlede mediestøtte i 2007 på omkring 6,4 mia. kr.

Det største beløb er de 4,9 mia. kr., som går til licens til de elektroniske medier (inkl. 0,9 mia. kr. i moms til staten). DR får 3,3 mia., de otte regionale TV 2-stationer deler 409 mio., public service-puljen får 75 mio. og lokalradio og -tv får 51 mio.

De trykte medier får 1,5 mia. kr. fra staten, hvoraf det største beløb er statens tab af 1,1 mia. kr. i momsprovenu fra bladsalget. Det er et vigtigt emne for udredningen at bedømme markedsværdien af denne milliard for dagbladene. Hvor prisfølsomme er køberne af dagbladene? Desuden får dagbladene godt 400 mio. kr. i direkte støtte, hvoraf størstedelen udgøres af distributionsstøtten på 392 mio. kr.

Der skal nu opstilles forskellige scenarier for medieudviklingen og heraf følgende behov for at bevare eller ændre støtteordninger. Rapporten skal ligge klar i september 2009, så den kan danne grundlag for forhandling om en ny medieaftale.

Det fantastiske bibliotek

Visionen om 'Det ny bibliotek' kan rent faktisk realiseres, hvis viljen, visionen og selvfølgelig økonomien er tilstede. Biblioteket findes allerede i Quebec

Åbningsbilledet i Jens Thorhauges mundtlige beretning om årets aktiviteter var visionen om det fantastiske bibliotek. Ligeså generøs som det fantastiske biblioteks arkitektur og indretning er på æstetiske sanseoplevelser, ligeså imponerende er det at det fantastiske, grandiose bibliotek 'la grande bibliotheque' rent faktisk eksisterer. I virkelighedens verden ligger det i Quebec og tilbyder alt hvad hjertet begærer af services, åbningstider og fuld bemanning, og så har det mere end 8000 besøgende om dagen. Pointen er at drømmen rent faktisk kan realiseres, hvis viljen, visionen og selvfølgelig økonomien er der: "Vor daglige praksis skal spille sammen med visioner og skal have den der bevidsthedsudvidende indsprøjtning engang imellem for at vi bliver ved med at skabe fornyelser, og det er måske det, der er vor store udfordring. Det er min opfattelse – og det håber jeg bliver gennemgående tema på dette møde – at dansk biblioteksvæsen er rigtig godt gearret til den reformationsproces, vi er godt inde i", sagde Jens Thorhauge indledningsvis til de omkring 200 fremmødte biblioteksledere.

Bibliotekerne står i dag over for en række udfordringer, der kræver, at bibliotekerne ikke alene opfinder nye ydelser, men at de også er nødt til at ændre kompetencer og organisering og finde helt nye modeller for samarbejde, partnerskaber og formidling. Hovedlinjerne i strategien *Fra information til viden*, som blev formuleret tilbage i 2006, gælder stadig – men den har nu fået langt mere konkret indhold og et par års yderligere erfaring. Således giver den nu basis for et nyt afsæt

med mere vidtrækkende modeller og strategiske tiltag. Med dette afsæt slog Jens Thorhauge tonen an for årets beretning eksemplificeret i en række konkrete projekter, initiativer, strategiske udviklingsmodeller og fremadrækkende udfordringer.

Sigtelinjer

"Der er en række generelle udviklingstendenser i vidensamfundet som påvirker bibliotekernes virksomhed. De hastige forandringer i vor kultur, identitet og almindelige hverdagsliv tvinger os til at orientere os i en virkelighed, hvor den konstante forandring er et livsvilkår", sagde Jens Thorhauge.

I løbet af de sidste 10 år har stigningen i benyttelsen af digitale biblioteksservices ændret fokus fra de fysiske til de digitale services. For bibliotekerne gælder det om at følge med, og udfordringen er den samme, nemlig det fortsatte sigte mod udvikling af bedre webservices, sikring af adgang til digitalt indhold, fortsat lærende og inspirerende biblioteksrum og -services, der tager udgangspunkt i at møde brugerne, hvor brugerne er – fysisk som mentalt.

I regi af forskningsbibliotekerne fremhævede Jens Thorhauge et netop offentliggjort notat om universitetsbibliotekerne i Danmark fra Danske Universiteter. Notatet er udarbejdet af en arbejdsgruppe som består af biblioteksfolk, undervisere, professorer og dekaner fra de danske universiteter. Det peger ikke alene på en bred vifte af anbefalinger til forbedring af universitetsbibliotekernes servi-

ces, men kommer ligeledes med en række konstruktive forslag til strategiske udviklingsområder. Det nye er at de udfordringer som mange af bibliotekerne har drøftet i årevis, nu også bliver sagt af brugerne selv. Ønskerne lyder bl.a. på flere nationale licenser, driftsfællesskaber om it-systemer, central drift af integreret søgningsmaskine, fælles indkøb og lignende tiltag. De konkrete anbefalinger strækker sig desuden fra temaer som fokus på udvikling af læringsmiljø over informationskompetence, bibliotekaren som sparingspartner, online adgang til elektroniske pensumlistes, universitetsweb, chat, mail, telefon, sms, undervisning, booken-bibliotekar, aktiv formidling af institutionernes forskning og andre gode anbefalinger.

Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF) er fortsat styrelsens indgangsvinkel i forhold til forskningsbibliotekernes udvikling, og udviklingsarbejdet i DEFF-programområderne blev fremhævet som en god model til at pulje kompetencer og ressourcer. Ligeledes understregede Jens Thorhauge sin tilfredshed med, at stort set alle statsrelaterede biblioteker er med i DEFF, og han fremhævede samtidig den store udfordring, der nu ligger i også at få gymnasierne med i DEFF-samarbejdet i 2009.

Lukninger og strukturtilpasninger

På sidste års ledermøde meddelte styrelsen, at der var blevet igangsat et rapportarbejde til Folketingets Kulturudvalg, som skulle give en status på folkebiblioteksområdet efter strukturreformen. Rapporten er netop offentliggjort, og selvom

lukningerne af de 131 filialer i 2007 især i den offentlige debat har fået stor opmærksomhed, fremhævede Jens Thorhauge at lukningerne bør betragtes som et led i en tilpasning, der har fundet sted over mange årtier. "Størstedelen af de lukkede filialer har været omkostningstunge filialer med stagnerende samlinger, stærkt begrænsede åbningstider og kun få aktiviteter og udviklingsperspektiver i øvrigt", sagde Jens Thorhauge.

Samlet set kan situationen ikke betegnes som kritisk i forhold til den generelle biblioteksbetjening i Danmark, netop fordi lukningerne af de pågældende filialer skal ses i lyset af videreudviklingen af en infrastruktur med forbedret kørselsordning, centralbiblioteksbetjening, øget brug af bibliotek.dk samt udvikling af alternative betjeningsformer som bl.a. fleksible bogbusser og selvbetjente filialer som eksemplerne viser i Brønderslev og Gjern. Hovedkonklusionen er ifølge Thorhauge klar: "Bibliotekerne er inde i en positiv udvikling, de tilpasser sig nye forhold og er rimeligt kreative i denne nye tilpasning."

Strategiske indsatsområder

Visjonen om at bibliotek.dk skal give adgang til stadigt nye informationer er fortsat aktuell. "Nyheden om samarbejdet med Gyldendal om fri adgang til *Den Store Danske Encyklopædi* via bibliotek.dk er et glimrende eksempel på, at der kan komme mere kød på – og at det går den rigtige vej", understregede Jens Thorhauge.

Et andet eksempel som Jens Thorhauge fremhævede var strategiarbejdet med netbibliotekerne og biblioteksbetjeningen af børn.

I arbejdet med netbibliotekerne har der været nedsat en koordinationsgruppe, som just har fremlagt en strategiramme og otte kriterier for det videre udviklingsarbejde. "Formålet er at støtte den generelle samfundsudvikling med udgangspunkt i brugernes ændrede behov og adfærd, og ligesom i arbejdet med formulering af en strategi for fremtidens biblioteksbetjening af børn har der som model været nedsat en arbejdsgruppe – på tværs af statslige og kommunale interesser – til at udvikle og tage beslutning om, hvad der skal til for at bringe udvikling og konsolidering i fokus", sagde Jens Thorhauge.

Biblioteket på dagsordenen

På nationalt plan har bibliotekerne haft held med at komme på den politiske dagsorden med aktiviteter, der i høj grad placerer biblioteket og biblioteksopgaven som afgørende i udviklingen af det sociale og kulturelle fællesskab. Det gælder initiativerne med Lige Muligheder, hvor Bogstart-kampagnen og åbning af medborgercentre landet over er i fuld gang. Lektiecaféerne – både de fysiske som de virtuelle – summer af aktivitet, ligesom projekterne med DR om formidling af børnebiblioteksaktiviteter på den nye digitale kanal, DR Romanklubber, videnskab.dk og Orla-prisen er i fuld gang.

Et andet af årets markante projekter, nemlig koordineret markedsføring af folkebibliotekerne, er ved at finde sin form.

Projektet er efter mange drøftelser med biblioteker og en række øvrige interessenter planlagt til at gå fra start i 2009.

Perspektiver

Biblioteksledermødet havde i år særligt fokus på den relationelle public service-udfordring, som bibliotekerne står overfor. Bag denne udfordring ligger et kolossalt krav om mangfoldighed og viden om segmenter, medieforbrug og den digitale og kulturelle milepæl, som vi står overfor. Helt basalt er kravet om at være der, hvor brugerne befinder sig, ikke alene i vor mentale forståelse af brugernes behov, men også helt konkret i den praktiske hverdag. Her er den virkelige udfordring at etablere og dyrke relationer og fællesskaber online, offline, i det offentlige rum, hjemme i dagligstuen på Internet eller tv som facilitator af netværk, hvad enten det er en online lektiecafé, hvor brugerne hjælper hinanden med andengrads ligninger, mens de eksempelvis venter på hjælp til en anden opgave, eller måske et helt fjerde sted.

Biblioteksrummet rækker allerede langt bredere ud i det kulturelle felt end det, der allerede er defineret i modellen for 'Det ny bibliotek', var Jens Thorhauges afsluttende kommentar.

Tiden er inde til at redefinere en ny bibliotekskerne – eller flere nye bibliotekskerner – og tænke bredere på tværs af traditionelle brugergrupper og biblioteksopgaver. Det er en opgave, der stiller nye krav om fortsat professionalisering af ledelsesopgaven med klare mål og fortsat fokus på fremtidens kulturelle og strukturelle udfordringer.

BILLEDTEMA

Lone Sewerin

Ministertale: Bibliotekerne er uundværlige

Folkebibliotekernes strukturtilpasning tegner godt, men der er behov for en ny strategi for bibliotekernes rolle i vidensamfundet, mener kulturminister Carina Christensen

Kulturminister Carina Christensen sad i et fly på vej til New York på det tidspunkt, hvor hun var på talerlisten på biblioteksledermødet. Alligevel var hun i høj grad til stede, for hendes tale var blevet optaget på dvd forinden, så hun selv kunne levere to dugfriske nyheder til forsamlingen:

- Nedsættelse af et nyt udvalg om folkebibliotekernes rolle i vidensamfundet
- Et offentligt-privat partnerskab mellem Styrelsen for Bibliotek og Medier og forlaget Gyldendal om fri adgang til *Den Store Danske Encyklopædi* via bibliotek.dk.

“Bibliotekerne er helt centrale kultur- og videninstitutioner i dagens samfund – og i det samfund, som vi former i de kommende år,” sagde Carina Christensen.

“Globaliseringsstrategien fokuserer på fremgang, fornyelse og tryghed i det danske samfund. Uddannelse, forskning, videnproduktion og formidling er nøgleområder i strategien. Og på alle disse områder er bibliotekerne helt uundværlige. Jeg vil derfor nedsætte et udvalg, som skal se på hvordan folkebibliotekerne kan bidrage til at føre globaliseringsstrategien ud i livet. Baggrunden for at nedsætte et udvalg til belysning af folkebibliotekets rolle i vidensamfundet er, at borgernes måder at bruge folkebiblioteket på er i kraftig udvikling. Kommunalreformen har fremskyndet bibliotekernes omstillingsproces og dermed også efter-

spørgslen efter strategi. Fokus skal være på den udvikling, som allerede er i gang i forhold til både folkebibliotekerne og forskningsbibliotekernes rolle i vidensamfundet”.

Kommunernes opgave

Carina Christensen vurderede – på baggrund af Styrelsen for Bibliotek og Mediers nye rapport om folkebibliotekerne efter kommunalreformen – at bibliotekerne allerede er i fuld gang med at gentænke sig selv med klart fokus på brugernes behov.

“Men vi skal dog fortsat – opmærksomt – følge biblioteksudviklingen. Biblioteksloven fastlægger en klar arbejdsdeling mellem stat og kommuner. Statens opgave er at sikre et sammenhængende biblioteksvæsen, der fortsat udvikler sig i takt med tiden. Kommunernes opgave er at drive og finansiere driften af folkebibliotekerne. Jeg vil naturligvis ikke sætte spørgsmålstegn ved kommunernes ret og pligt til at prioritere ressourcerne i det kommunale budget. Det er en helt central opgave i det kommunale selvstyre. Men jeg vil til stadighed minde kommunerne om, at de løser en meget, meget vigtig opgave på biblioteksområdet,” sagde kulturministeren.

Ny forretningsmodel

Carina Christensen præsenterede i sin tale en ny samarbejdsaftale mellem Styrelsen for Bibliotek og Medier og forlaget

Gyldendal, som går ud på at samarbejde om formidling af den nye online-version af *Den Store Danske Encyklopædi* via bibliotek.dk.

“Der er mindst to gode nyheder i denne aftale. For det første er der hermed fundet en spændende model for fri adgang på nettet til encyklopædien. Der har i årenes løb været forhandlet om forskellige modeller – uden at det lykkedes. For det andet er der her en forretningsmodel, som jeg håber kan inspirere andre. Vi har her et eksempel på et privat-offentligt partnerskab, der vil kunne blive til gavn for alle parter. Jeg håber denne fornyelse vil blive vellykket. Jeg håber brugerne tager godt imod den. Og jeg håber, at den vil vise sig at være en bæredygtig forretningsmodel, som kan inspirere til andre partnerskaber i bibliotekssektoren,” sagde Carina Christensen.

Ministeren fremhævede også digitaliseringen af den nationale kulturarv som et område, hvor bibliotekerne bør tænke ud af kassen: “Der er behov for gode forretningsmodeller, der sikrer, at vi udnytter det digitaliserede materiale optimalt. Derfor vil jeg opfordre jer til at tænke i innovative baner og foreslå projekter, der kan føre til en god udnyttelse. Forslaget om et samarbejde om digitalisering af ældre aviser mellem Statsbiblioteket og Infomedia er et sådant eksempel. Bibliotekernes netmusik et andet,” sagde kulturministeren.

Bibliotekerne og de nye legekammerater

Bibliotekerne skal være, hvor brugerne er – og på brugernes præmisser. Netværksledelse og relationer er vejen frem, lød det fra plenumtalerne på årets biblioteksledermøde

“I har lektier for!”.

Der blev grinset lidt rundt omkring i konferencesalen på hotel Nyborg Strand, da *Jacob Bøtter*, partner i konsulentbureauet Wemind, rundede sit oplæg af med dette svirp til forsamlingen. Men emnet var alvorligt nok: Bibliotekerne står over for en kæmpe udfordring med at tiltrække og fastholde brugerne. På den ene side vil folk serviceres både hurtigere og grundigere end før. På den anden side vil de også selv være med til at bestemme. På den ene side vil de gerne møde noget nyt, hver gang de er på biblioteket. På den anden side vil de også gerne møde biblioteket alle andre steder end lige netop på biblioteket. På den ene side vil de have et bedre og mere omfattende produkt end for bare fem år siden. På den anden side forventer de stadig at få det hele gratis. En umulig opgave? Nej, mente både *Jacob Bøtter* og de øvrige plenumtalere på biblioteksledermødet: underdirektør *Merethe Eckhardt*, DR Medier, direktør *Stig Andersen*, forlaget Gyldendal, og direktør *Jens Martinus Pedersen* fra konsulentfirmaet Bruun Leo Martinus. Løsningen er, sagde de, en bevidst satsning på strategiske samarbejder og på netværksledelse – på at finde nye kammerater, som allerede leger med de brugere, bibliotekerne gerne selv vil i kontakt med.

DR har længe været en af bibliotekernes venner. Tilbage i 2005 indgik DR og Styrelsen for Bibliotek og Medier en samarbejdsaftale om projektet *DR Romanklubben*, som bl.a. betyder, at der hvert år op-

rettes romanklubber på biblioteker landet over – foreløbig har 46 biblioteker meldt sig til den kommende sæson. Seneste eksempel på samarbejde mellem DR og bibliotekerne er DRs nye børnekanal, som begynder at sende den 1. november næste år. Planen er at kanalen hver dag vil sende en halv times liveprogram direkte fra hovedbiblioteket i Aalborg – et børnenes Aftenshow, hvor alt kan ske.

“Vi tror, der er gode synergier at hente. I er nemlig heller ikke kommercielle eller besat af en særlig politisk interesse. Derfor vil I være rigtig dejlige legekammerater for Danmarks Radio,” sagde *Merethe Eckhardt*.

Merethe Eckhardt understregede, at alle medieplatforme skal tages i brug, hvis man skal nå brugerne i dag. For DR er det ikke længere nok at sende radio og tv-programmer, lige som bibliotekerne ikke længere kan nøjes med at stille materialer til rådighed.

“DR har udviklet sig fra at være født som et radiohus og et tv-hus til nu at være et broadcasthus, som har det hele i ét hus. Formålet med public service er det samme som før, men måden vi håndterer det på er forskellig fra tidligere,” sagde hun, og pointerede at det handler om at sætte brugernes behov i centrum

“Vi skal blive bedre og dygtigere og hurtigere, så vi kan levere flere produkter på

forskellige platforme, så vi kan ramme alle danskere der hvor danskerne er,” sagde hun.

Som eksempel nævnte *Merethe Eckhardt* børneprogrammet *Barda*, der er mere end en tv-udsendelse. Det er også en hjemmeside med bl.a. forskellige spil, og det er et årligt live-rollespilarrangement, hvor mange tusinde børn mødes omkring deres interesse for *Barda* og det særlige univers, historierne foregår i.

Gyldendals direktør, *Stig Andersen*, er også kammerat med bibliotekerne. Forlaget har netop indgået et strategisk partnerskab med Styrelsen for Bibliotek og Medier, som går ud på, at bibliotek.dk skal flettes sammen med den kommende gratis webudgave af *Den Store Danske Encyklopædi*, *denstoredanske.dk*. Idéen er at bibliotek.dk henviser videre til *denstoredanske.dk*, hvis et søgeord matcher et opslag i encyklopædien.

“Det glædelige samarbejde er et eksempel på alliancer mellem to parter, der har webtrafik, og som kan berige hinandens indhold,” sagde *Stig Andersen*.

“Jeg tror ordet alliancer er ‘the name of the game’. Netværk er også vigtigt, fordi vi ikke længere kan klare det hele selv. Hvis vi skal være mere lean og skære ned på omkostningssiden, så bliver vi nødt til at låne og leje. Jeg kan få øje på masser af outsourcing-områder hos os, og det tror jeg også, I kommer til at se på bibliote-

kerne. Ting, der ikke er 100 procent nødvendige må ud, så de bliver en variabel omkostning.”

Trods samarbejdet mellem bibliotek.dk og denstoredanske.dk, ser Gyldendal fortsat bibliotekerne som en konkurrent på andre områder.

“Vi var lidt kritiske, og er det vel endnu, da bibliotekerne talte om download. Vi mente, at download var eksemplarfremsstilling. Og hvis opgave er det at fremstille eksemplarer? Det er vores! Vi kan sagtens forestille os en fremtid, hvor forlagene udlåner – udlejer – dele af sit materiale. Det kan være et nyt forretningsområde, og vi jagter forretningsområder,” sagde Stig Andersen og fortsatte:

“Banking is necessary, banks are not’. Vore ydelser efterspørges stadig. Spørgsmålet er, hvilken plads i værdikæden et mellemed som biblioteket eller forlaget har fremover.”

Gyldendal tænker ikke kun i samarbejdsbaner, når det gælder tidligere og nuværende konkurrenter. Forlaget satser også på et tættere samarbejde med brugerne via ‘Relations Management’ og ‘Viral markedsføring’.

“‘Relations Management’ betyder noget så simpelt, som at etablere en tæt relation til brugeren. Det vil sige at virksomheden opleves som nødvendig uundværlig partner i dagligdagen. Hvor er det balt sagt, hvor er det nemt sagt, og hvor er det svært gjort.

Og ‘viral markedsføring’ er den bedste markedsføring, der findes. Man bruger sociale netværker til at sprede budskabet som en virus. Vi vil fra Gyldendals side

bruge rigtig mange ressourcer på det her område, fordi det er så virksomt. Det er ikke noget, du vil se som store flag på busserne, men det fungerer facebook-agtigt, og det er brugerne selv, der skaber det,” sagde Stig Andersen.

Jakob Bøtter fra Wemind har spillet bold med bibliotekerne gennem de seneste tre år, bl.a. som oplægsholder. Han opfordrede bibliotekerne til at tænke ud over sig selv for at komme brugerne i møde. “I bliver ved med at opbygge centralistiske rammer, for eksempel bibliotek.dk, omkring at I har en antagelse om, at folk gerne vil komme til jer. I vil gerne ud til folk, men det er vigtigt at forstå, at biblioteket er en ydelse, som borgerne kan trække på, og ergo må den ikke kun eksistere på biblioteket. Netbiblioteket er ikke kun biblioteksvagten.dk, det er også biblioteksvagten på Facebook og på alle mulig andre platforme. Og det er ikke bare et værktøjsmæssigt problem, et softwareproblem, det er en mentalitetsændring i forhold til opfattelsen af biblioteket, som handler om at sætte rammen uden for biblioteksvæsenet,” sagde han.

Udfordringen er, sagde Jacob Bøtter, at bibliotekerne stadig skal styre rammen for relationerne mellem bruger og bibliotek, selvom rammerne udvides til at omfatte platforme, som ikke er bibliotekernes egne. Det betyder at bibliotekerne skal være bevidste om hvem de vil nå, og hvor og hvordan det bedst kan foregå. Og netop her efterlyste Jacob Bøtter en samlet indsats og strategi fra bibliotekerne. For eksempel er det ikke nok, at bibliotekerne skynder sig at komme på Facebook. Bibliotekerne skal overveje, hvad de vil på Facebook – udover at være en applikation, sagde han.

“De tre sidste år har I brugt utroligt mange ord på bibliotek 2.0. Jeg har bare virkelig svært ved at se, hvad der er sket. Jeg kan ikke se en handlingsplan. Jeg kan ikke se ét stort initiativ. Jeg kan se en masse små initiativer, som sammen kunne betyde rigtig meget, men fordi det ikke får opbakning fra de store masser, så sker der ikke rigtig noget. Så mit budskab er: Jeg synes, I skal tage jer sammen. I skal tale sammen – med os alle sammen. Jeg synes, I skulle prøve at finde ud af, hvordan I sammen kan gøre noget i stedet for hver især at lave små mikroinseminationer,” lød det fra Jacob Bøtter.

“I taler rigtig meget om hinanden, og I arbejder også meget med det. I bruger alle samme Flickr, I blogger og I lægger videoer på YouTube om jeres biblioteker, og hvad ved jeg. I er i gang med et *skill shift*, I er begyndt at arbejde med nogle nye værktøjer, men som jeg ser det er I begyndt at gøre det for tidligt. Det her kræver, at man forstår det lidt bedre, altså at man lever det. Selvfølgelig er det vigtigt at snakke om blogger.com, om flickr.com, youtube.com og facebook.com. Men det er også vigtigt at tænke over den mentalitet, man har som bibliotekar og som leder af et bibliotek. Hvad er et bibliotek? I mangler stadigvæk at finde kernen. For det vil føre til, at man kan begynde at arbejde med nye værktøjer. Og det vil i sidste ende føre til det kulturskifte i biblioteksvæsenet, der skal til – ikke nødvendigvis i resten af verden, for det er allerede sket.”

Jens Martinus Pedersen bandt sløjfe om plenumindlæggen med et indspark om netværksledelse – en nødvendig ledelsesform, hvis biblioteker og andre organisationer skal arbejde netværksorienteret i

forhold til samarbejdspartnere og brugere, mente han.

Jens Martinus Pedersen skelnede mellem interne og eksterne netværk og forklarede, at internt i organisationen er man, måske uden at spekulere nærmere over det, med i mange forskellige netværk – f.eks. et socialt netværk, et idénetværk, et kompetencenetværk og et netværk, hvor man deler produktkendskab. De interne netværk bør, sagde han, støttes af ledelsen, og det samme gælder også netværk uden for organisationens egne rammer.

“Netværk er en naturlig del af dagligdagen,” slog han fast.

“Man er nødt til at tænke både i åbne og lukkede netværk. Åbne netværk, så man kan få nyt ind, og lukkede så det kan bundfælde sig.”

Problemet er, mente Jens Martinus Pedersen, at virksomheden ofte ikke er god nok til at udnytte fordelene ved de netværk, medarbejderne allerede indgår i.

“Meget af den viden, man får eksternt, bliver aldrig brugt internt, fordi man har for travlt. Medarbejderne bliver målt på deres daglige opgaver, ikke på netværksdelen,” sagde Jens Martinus Pedersen.

Han foreslog bibliotekscheferne at indføre en netværksansvarlig og at belønne god netværksadfærd hos medarbejderne.

“Ledelsen skal forstå virksomhedens netværk og finde ud af, hvor vi vil hen med det her. I skal balancere stram styring og selvnetværksledelse, så I sikrer, at netværkene har et forretningsmæssigt fokus,” rådede han.

■ DE NYE BRUGERE

Mig, mig, mig

- Merethe Eckhardt:

“Vi elsker det der med mig: Jeg vil have de kulturnyheder, der interesserer mig og ikke ret mange andre. Jeg vil gerne selv sidde og udgive mine billeder på nettet. Jeg vil gerne selv åbne min facebook-ac-

count og selv skabe den nærhed, som landsbyen var i gamle dage, ved at se på mine kontakter. Vi laver vor egen lille profil, vi laver også lige om lidt vor egen lille tv-kanal.”

- Stig Andersen:

“Digitaliseringen har afsløret en ting, der er rigtig ubehagelig for os forlag: nemlig at forbrugerne har været vant til at købe meget mere, end de behøvede. Nu kan brugeren selv bestemme den delmængde, han eller hun vil betale for.”

- Jakob Bøtter:

“Jeg kunne godt tænke mig at få jeres bud på, hvad bibliotekerne kunne gøre for at jeres brugere kunne være med til at skabe den ydelse, de selv modtager. Jeg kunne godt tænke mig at udviske modtager-aftagerforholdet, hvor vi har en modtager, der modtager bøger og jer, der giver dem bøgerne i hånden – udviske det, så I bliver ligeværdige partnere.”

Her og nu

- Merethe Eckhardt:

“Teknikken stiller ingen særlige hindringer op længere. Derfor er vi lynhurtigt blevet vænnet til at vi gerne vil have vore tilbud der hvor vi er, når vi har lyst til at få dem, og på den måde vi har lyst til at få dem. Vi vil have tilgængeliggørelse i en meget stor grad.”

- Stig Andersen:

“Vi kommer til at miste nogen ting, fordi de springer os over.”

- Jakob Bøtter:

“I vil gerne ud til folk, men det er vigtigt at forstå at biblioteket er en ydelse, som borgerne kan trække på, og ergo må den ikke kun eksistere på biblioteket. Netbiblioteket er ikke kun biblioteksvagten.dk, det er også biblioteksvagten på Facebook og på alle mulige andre platforme.”

Ingen grænser

- Merethe Eckhardt:

“Vi vil gerne have oplevelser, og vi har ikke spor imod at der ikke er skel mellem

det ene og det andet. De store kulturhuse kan ikke længere benchmarke op mod sig selv. De er også nødt til at benchmarke i forhold til det, der sker i Fields, for der sker ting som er kulturelt vigtige i borgernes bevidsthed.”

- Stig Andersen:

“Hvis den rigtige lille mand har en idé, så er han lige så meget til stede på nettet som en stor virksomhed. Ordbogen.com tilbyder rask væk ordbogsyndelser, som er næsten lige så gode som Gyldendals, og det er rigeligt.”

- Jakob Bøtter:

“I har, synes jeg, en unik mulighed for at trække trafik fra Google og pege den ind på bibliotek.dk. I har mulighed for at ramme jeres brugere specifikt og sende nogle direkte budskaber ud. Tænk det som en trafikmotor. Oplev bibliotek.dk som noget, der lever i skyen, forstået på den måde at I lever i samspil med alle disse ting.”

Ingen regning

- Merethe Eckhardt:

“Hele nettet er én stor gratisbutik. Selvfølgelig er der stadig nogle mennesker bagved, der skal tjene penge, men forretningsmodellerne ser anderledes ud. Og det betyder igen, at opfattelsen af DR har forandret sig, for der er andre, der kan levere gratis tv.”

- Stig Andersen:

“Det hele forventes at være gratis. Bad luck!”

- Jakob Bøtter:

“Kommunikation er blevet næsten gratis. Omvendt er det også blevet hyperkomplekst at forholde sig til, hvilken information der er valid. Det kunne være bibliotekernes rolle at gå ind i det.”

TEMAmøder

Jakob Nedergaard Mortensen

Sociale teknologier og håndtering af brugerskabte data

Oplægsholder: Jacob Bøtter, Wemind og Sara Jørgensen, Herning Bibliotekerne
Mødeleder: Erik Thorlund Jepsen

Biblioteksverdenen har taget brugerskabte data til sig, men arbejdet med håndteringen af disse data er i sin vorden, og mange udfordringer venter.

Jacob Bøtter, partner i Wemind og den ene af temamødets to oplægsholdere, gav indledende et indspark til debatten om, hvorfor brugerskabte data – her forstået som tags, ratings, anmeldelser m.m. – overhovedet er interessant for biblioteksverdenen.

Aktører i sociale tjenester – fra “den sure lille mand” til “guruen”

Jacob Bøtter gjorde i sit indlæg opmærksom på faldgruber ved brugen af sociale tjenester, herunder karakteristiske persontyper man skal være opmærksom på. Han mente, med en række eksempler på sociale tjenester og software som f.eks. Facebook, Flickr og YouTube, at forudsætningen for en tjenestes succes er dens fokus på én primær kernefunktion. Sigter en tjeneste bredere, vil den snarere forvirre og forstyrre brugeren.

Som alle andre steder i samfundet, er der en bred repræsentation af persontyper på Internettet. Dette også i sociale tjenester, hvor alle bidrager til deres communities. Jacob Bøtter listede en række af disse typer – 11 i alt: Mediatoren, Energidræberen, Observatøren, Den sure lille mand, Begynderen, Fangen, Snigløberen, Pro-

fessoren, Ordkløveren, Inspiratoren og Guruen. Alle med hver sine karakteristika. Typerne udgør det økosystem, der skaber og leverer ‘folkestemningen’ i et socialt netværk. Bøtter henviste i den sammenhæng til Ross Mayfield’s *Power Law of Participation*. Denne påviser sammenhængen mellem graden af engagement i en social tjeneste (antallet af bidragsydere og deres input) og dens ‘collaborative intelligence’, altså den fælles genererede viden i fællesskabet.

En databrønd for brugerskabte data

Hvad er brugerskabte data? Og hvorfor overhovedet beskæftige sig med dem? Disse spørgsmål dannede udgangspunktet for Sara Jørgensens oplæg. Sara, som er udviklingschef ved Herning Bibliotekerne, leverede selv implicit en del af svaret i sin præsentation af forprojektet *National opsamling af brugerskabte data*. Hensigten er at skabe en databrønd, som samler alle brugerskabte data ét sted og derved udvikle en fælles, national service/database, som både biblioteker, netbiblioteker, bibliotek.dk m.fl. kan levere til og trække på.

Brugerne er forudsætningen for bibliotekets succes. Derfor skal brugerens viden, input og ønsker også bringes i spil. Ambitionen er netop at engagere brugerne lige så flittigt i det virtuelle miljø som i det fysiske. Ønsket er at opnå en til-

strækkelig stor kritisk masse og mængde af brugerskabte data til at udnyttelsen af disse bliver interessant. Konsortiet bag projektet udgøres af deltagere fra DBC, Gentofte Bibliotekerne, Herning Bibliotekerne, Århus Kommunes Biblioteker og Axiell, hvis opgave har bestået i at udarbejde et beslutningsgrundlag og danne basis for et udbud.

Op af brøndens klare vand

Man har allerede kunnet udtrække nogle resultater af forprojektet og peger på at placere ansvaret for drift og udvikling af servicen hos et konsortium, som er åbent for alle danske biblioteker og biblioteksites. Implementeringen og udnyttelsen af servicen i eget netbibliotek/biblioteks-site bliver til gengæld institutionens eget ansvar (f.eks. at lægge snittet for hvilke data der anvendes i hvilke sammenhænge). Projektets videre skæbne ligger nu hos Koordinationsgruppen for Netbibliotekerne, som tager stilling til om udvikling af en national service skal udbydes, subsidiært under hvilke vilkår. Desuden skal gruppen fastlægge en forretningsmodel for servicen.

Temamødet sluttede med en kort sammenfatning i arbejdsgrupper over temaet “Hvordan bruge en databrønd og hvordan (og hvorfor) udvikle den?”. Forskellige indlæg mundede ud i en mere generel diskussion om bibliotekets egentlige rolle i den virtuelle og digitale verden.

Christian Søndergaard Christensen

Nye biblioteksrum - nye tanker

Oplægsholder: Børge Søndergård, Hjørring Bibliotekerne
Mødeleder: Anna Enemark

■ **En scene med kulisselager, backstage og et publikum, der slænger sig i chesterfield-stolene eller ligger på madrassen nede ved træet – Hjørring Bibliotek kan opleves som et teater.**

Temamødet leverede svar på spørgsmålet: Hvordan kommer vi til 'det ny biblioteksrum'? Svaret er kort og godt: Vejen går over Hjørring. Med en række skarpe situationsbilleder bød udviklingschef Børge Søndergaard os indenfor backstage i Hjørring Biblioteks nyindrettede rum.

Det røde bånd

Det er kunstnerduoen Bosch & Fjord, som har stået for design og indretning af Hjørring Bibliotek. De har hentet inspiration fra ideerne om det 3. sted og biblioteket som en oase midt i metropolen for alle os teknologiske nomader. Biblioteket har en central placering i byen sammen med indkøbscentret, så hvorfor ikke gøre biblioteket til Hjørrings omdrejningspunkt – til stedet alle taler om? Med dette udgangspunkt opstod tanken om 'Det røde bånd' – byen er et forgrenet net af blodbaner, og biblioteket er hovedpulsåren. Det røde bånd er blevet det gennemgående stilelement i Hjørring Biblioteks design, men tro nu ikke, at vi taler om nogle banale streger i gulvet som på hospitalerne. Det røde bånd snor sig gennem bibliotekets rum og tager undervejs form som bibliotekarbord, hylde og dekoration i en kurvet Memphis-stil – det røde bånd er simpelthen rummet. Rejsen langs det ny biblioteks blodbaner fører os først forbi en mastodont stor vel-

komst-ø (der står Velkommen med bogstaver, der kan ses fra luften), videre til café, klassikerbibliotek, Pippis Træ, og der er indlagt overraskelser overalt undervejs. Rummet er inddelt i et primært voksenområde og et primært børneområde, men der er masser af crossover-zoner med appel til de unge brugere. Indretningen bygger videre på erfaringerne, der blev gjort undervejs i projektet: Børnebiblioteket som eksperimentarium. Vi har med Børge Søndergaards ord fået Danmarks første Balladebibliotek.

Biblioteket som teater

Designet og indretningen af Hjørring Bibliotek skaber rammen om en ny bibliotekskultur – en ny måde at tænke bibliotek på. Biblioteket ses som en scene med kulisselager og backstage. På scenen tager man forskellige temaer op, og brugerne opdateres med informationer om, hvad der sker i byen (turistservice flytter snart ind). Det handler om layout – materialerne er rekvisitter til de forestillinger biblioteket viser, og ikke bare katalogiserede samlinger. Kulisselageret deler biblioteksrummet – brugerne har adgang til alle bibliotekets ressourcer. Magasinet er indrettet som et klassikerbibliotek i Ascot-stil med chesterfield-stole på en parket-ø (der er et par hjertelige hilsener til Det Kongelige Biblioteks læsesal). Der er pc'er spredt rundt i biblioteksrummet, og alt er selvfølgelig digitalt opdateret.

Børge Søndergaard kunne stolt oplyse, at besøgstallet på Hjørring Bibliotek er forøget i størrelsesordenen 35 pct., og at de

unge brugere er tilbage på scenen. Man finder dem på steder, man ikke havde regnet med – henslængt i chesterfield-stolene eller liggende på madrassen ved træet. Også nye brugertyper er dukket op. Den metroubane unge kvinde slår sig ned i biblioteket med en bog og en danskvand i frokostpausen. Biblioteket er blevet det tredje sted, hvor man kommer for at være mellem arbejde og hjem.

Perspektiver

Efter Børge Søndergaards temaoplæg var der mulighed for at stille spørgsmål og komme med kommentarer. En deltager fortalte, at der på hendes bibliotek også havde været anvendt bånd, der inviterede til, at børnene klatrede rundt. Den larm havde personalet ikke kunne holde ud, så det var endt med, at båndene kun blev brugt til at udstille bøger. Hvordan med Hjørring? Hvad siger personalet til 'Balladebiblioteket'? Børge Søndergaard svarede at det ikke er et problem. Besøgende fra nær og fjern spørger, om det ikke er et fantastisk sted at arbejde – det gør indtryk og giver en utrolig positiv stemning. En anden deltager spurgte til fleksibiliteten. I Hjørring er der tale om en indretning af rummet, der ikke uden videre kan flyttes eller laves om. Børge Søndergaard svarede, at det da er muligt, at bibliotekets indretning skal videreudvikles eller laves om igen om 10-15 år. Svaret ligger helt på linje med en af grundtankerne i det ny bibliotek: Vi bygger ikke fremtidens bibliotek – vi udvikler fremtidens bibliotek. Og her har Hjørring vist vejen.

Kamma Kirk Sørensen

“Lige muligheder” - Bogstart og medborgercentre

Oplægsholder: Karen Robinson, Bookstart, UK

Mødeleder: Ann Poulsen

Da Karen Robinson på temamødet om Lige Muligheder introducerede de fremmødte til den engelske pendant til medborgercentre, fortalte hun om sine personlige erfaringer omkring transformationen fra bibliotek til ‘Idea Store’, om at skabe tillid og inddrage lokalbefolkningen aktivt, og om at gøre Idea Stores til et fælles mødested. Det er sket gennem branding, målretning og festliggørelse af tilbud til hele familien.

Tower Hamlets

Karen Robinson er Children & Young People’s Officer i biblioteksvæsenet – herunder fire Idea Stores – i Tower Hamlets, en af Londons 33 kommuner. Tower Hamlets er kendetegnet ved at en fjerdedel af de 200.000 indbyggere mangler basale læsefærdigheder, at der er en høj arbejdsløshed, og at halvdelen af beboerne har en anden etnisk herkomst. I 1996, hvor ideen om Idea Stores begyndte at tage form, var der en rekordlav benyttelse af det eksisterende bibliotekstilbud i området. Der skulle dog gå otte år, en del politiske tovtrækkerier og mange overvejelser, inden den første af de nu fire Idea Stores i 2002 stod færdig i Tower Hamlets.

Fra bibliotek til Idea Store

En stor del af overvejelserne koncentrerede sig ikke om at relancere biblioteket som traditionelt bibliotek, men om at til-

byde lokalmiljøet et nyttigt, indbydende og vedkommende mødested uden for mange regler og løftede pegefingre. Det skulle ligge et centralt sted hvor beboerne kom naturligt forbi, og hvor et besøg kunne integreres i den daglige færden. Samtidig skulle bygningen og den indendørs indretning signalere eksklusivitet og plads – en mangelvare i området. Tilbage med udlånsskranken og fremmed vejviseren til de mange tilbud i huset. I en Idea Store er det op til den enkelte at vælge mellem tilbuddene, der både rummer formel og uformel læring samt traditionelle biblioteksaktiviteter. Flexibilitet er i højsædet, så alle reoler er på hjul, så der kan skabes plads til en rimetime for de mindste eller en klippeklistre session for de lidt ældre. Og der må spises, drikkes og sludres overalt. I brugervenlighedens navn har personalet fået ens t-shirts mærket med Idea Store logoet, så de er synlige og inviterer de besøgende til at henvende sig.

Inddragelse af lokalbefolkningen

For at afspejle lokalmiljøet i de fire Idea Stores forsøger ledelsen at sammensætte personalet, så de matcher beboersammensætningen i forhold til etnicitet. Det sker både af kulturelle og sproglige årsager, men mest af alt for at kunne knytte bånd til de forskellige brugergrupper. Decimalklasser systemet ved reolerne er suppleret af billeder af lokale familier i gang med at læse en bog eller synge en sang.

Det er et simpelt tiltag, men fremmer følelsen af ejerskab hos brugerne og er et eksempel på, hvordan en Idea Store fungerer. At det er billeder af familier er ikke nogen tilfældighed. Mange aktiviteter i en Idea Store er rettet mod hele familien. Hvis der f.eks. er et arrangement for 3-årige, tænkes der i hvordan arrangementet kan suppleres for fædrene, mødrene og de mindre og ældre søskende.

Idea Store som brand

For Idea Stores indgår branding som en central aktivitet. Det visuelt signifikante Idea Store logo er synligt mange steder i lokalområdet, og beboerne genkender det anerkendende, hvilket er med til at skaffe velvillige sponsorer. Brandingen starter tidligt, næsten før barnet er født, med programmet Bookstart, hvor der bliver givet bogpakker til små børn, hvilket Idea Stores underbygger med supplerende arrangementer. Også Bookstarts logo – en bjørn – kan ses på tasker, på banevogne og andre steder i bybilledet, og folk er meget opmærksomme på hvad det står for: “It’s never too early to start sharing books”.

Idea Stores benytter sig også selv af andre brands. De ansatte bygger f.eks. arrangementer op omkring de mest populære figurer i børnekulturen, for de appellerer til børnene, der kender dem i forvejen – det er således muligt både at møde Bookstart-bjørnen og Harry Potter på samme dag i Tower Hamlets.

Janne Vendt

Sidste nyt fra national databrønd

Oplægsholder: Mogens Sandfær, Danmarks Tekniske InformationsCenter og Bo Öhrström
Mødeleder: Lise Mikkelsen

Temamødet gav et overblik over hvad en databrønd er og hvad den kan bruges til. Hovedpointerne på mødet var at det netop afsluttede afklaringsprojekt har bekræftet behovet for en fælles databrønd. Blandt projektdeltagere er der stor opbakning og lyst til at deltage i samarbejdet.

En databrønd – én grænseflade?

Formålet med en national databrønd er at få etableret et lager af data, som på ensartede vilkår og i videst muligt omfang stilles til rådighed for alle institutioner i DEFF til anvendelse i f.eks. integreret søgning i så mange tidsskrifter og e-bøger som muligt. Som det er i dag, må forskere og studerende benytte flere forskellige grænseflader, når de skal lave en dybdegående litteratursøgning. Der er derfor et udbredt ønske om at få etableret en 'single search' portal, som tilbyder integreret søgning på samme måde som hos Google og Amazon. Men integreret søgning kræver lokal lagring og indeksering af metadata og fuldtekst i en databrønd – en kompleks og tidskrævende opgave. Visionen er derfor at universiteter, uddannelsesinstitutioner og DEFF skal samarbejde om dataindsamling og brøndudvikling.

I 2006 indledte DEFFs Styregruppe diskussionen om en databrønd og det blev besluttet at afsætte penge til projektet. Efter indledende diskussioner i 2007 blev det besluttet at opdele projektet i to faser:

- Afklaringsfasen: Udarbejdelse af en rapport med anbefalinger til det videre arbejde
- Udførelsesfasen: Udbud og implementering.

En single search portal til integreret søgning har tre lag:

En søgegrænseflade, en søgemaskine og en brønd med forskellige typer af data.

Databrøndens primære indhold, metadata og fuldtekstdata, skal indsamles fra forlag og databaseproducenter. Aftaler om datalevering vil blive forhandlet sammen med licenserne. Import af data medfører en række processer, hvor data renses og normaliseres, dubletter fjernes og print- og onlineversioner lænkes sammen. Data kan derefter stilles til rådighed for databrøndsbrugere via kendte protokoller som f.eks. http eller OAI.

Målet er at alle DEFF-partnere får mulighed for at se, indekser og søge i alle metadata og så vidt muligt også, at alle må indekser og søge i den fulde tekst. Men hvis enkelte leverandører ikke vil tillade dette eller kræver betaling for deres data, kan det resultere i forskellige niveauer for, hvad institutionerne får adgang til.

Projektets videre forløb

- Afrapportering fra fase 1: November 2008
- Beslutning om projektets fremtid: Styregruppemøde 17. november 2008
- Diskussion af databrøndløsninger i programgrupper samt sikring af opbakning fra bibliotekssektoren inden udgangen af 2008
- Kravspecifikation, udbud og kontraktindgåelse første halvår af 2009.

Udbuddet fortages af DEFF for at sikre, at deltagerne kan byde ind på opgaven. Styrelsen for Bibliotek og Medier og DEFF vil blive den formelle udbyder af tjenesten, men tjenesteleverandøren kan f.eks. være et offentligt forskningsbibliotek eller en kommerciel driftsleverandør.

Databrønden foreslås finansieret via en kombination af DEFF-midler og medfinansiering fra bibliotekerne. En fordelingsnøgle kan baseres på FTE eller indkøbsbudgetter og der vil være sammenhæng mellem størrelsen af betaling og den tilhørende indflydelse. Stor betaling medfører passende stor indflydelse.

Den netop afleverede afklaringsrapport bekræfter behovet for en fælles databrønd og det økonomiske rationale i projektet. Rapporten klarlægger endvidere internationale erfaringer på området, potentielle aftagerprofiler, udfordringerne i dataindsamlingen, samt bibliotekernes forventninger til brønden. Det anbefales desuden at arbejdet sættes i gang hurtigst muligt med høj prioritet samt at DEFF udstyres med de nødvendige ressourcer til at få etableret DEFF databrønde for e-bøger og e-artikler.

Den korte afsluttende debat handlede primært om de mindre institutioners mulighed for at få adgang til databrøndens indhold. Flere af spørgsmålene gik på, hvordan de mindre institutioner er tænkt ind i projektet og hvordan de får adgang. Det blev fra DEFFs side påpeget, at man i første runde er nødt til at skabe et fundament ved at fokusere på de store institutioner, som også har mulighed for at lægge betydelige økonomiske ressourcer i projektet. Efterfølgende vil de mindre institutioner relativt let kunne kobles på, og det blev understreget at DEFF vil sikre, at også de mindre institutioner med tiden får adgang til databrønden.

Eva Sønderstrup-Andersen

Informationskompetence - Ud af biblioteket - ind i uddannelsen

Oplægsholder: Karen Harboe, ASB Bibliotek, Aarhus Universitet
Mødeleder: Kirsten Due

Bibliotekerne bør være udviklingsorienterede og integrerede som et vigtigt led i undervisningsprocessen ved moderinstitutionerne, og bibliotekarerne skal optræde som ligeværdige partnere i forhold til undervisere, studievejledere etc., lød det klare hovedbudskab i Karen Harboes oplæg.

Samspil en afgørende faktor

En af bibliotekets store udfordringer er at ændre opfattelsen af, at bibliotekarens opgave er begrænset til kun at stille information til rådighed. Hvis man som bibliotekar ønsker at indtage en større rolle i videnproduktion og undervisning, må man tage aktivt del i denne forandringsproces, var Karen Harboes bud.

I mange år har undervisning i informationskompetence herunder bl.a. færdigheder i søgeteknik og kompetence i kvalitativ sortering og udvælgelse af informationer, foregået på biblioteket. Der har fra bibliotekets side ofte ligget en forventning om at brugerne selv kommer til biblioteket. Bibliotekerne har værnet om denne opgave og har taget den til sig for at positionere biblioteket i forhold til brugerne. Problemet er imidlertid at informationskompetence som fagdisciplin kun får værdi, hvis den kommer i spil og bliver udfordret af det relevante undervisningsmiljø på institutionerne – og så at sige kommer 'ud af biblioteket – og

ind i uddannelsen'. Bibliotekerne skal opfattes som en ressource og være understøttende for de processer, der ellers sker i organisationen i forbindelse med uddannelse og undervisning.

Informationskompetence på dagsordenen

Samarbejdet og samhørigheden mellem bibliotek og uddannelse om udvikling af informationskompetence kommer ikke af sig selv. Ofte er holdningen i undervisningsmiljøet, ifølge Karen Harboe, at det bibliotekerne kan tilbyde, kan dækkes ind af den almindelige undervisning. Det betyder at der i miljøerne skal kæmpes og argumenteres for at bibliotekerne opfattes som en aktiv partner i undervisningen og en ressource der kan understøtte de processer, som ellers sker i organisationen. Bibliotekarerne skal til stadighed kompetenceudvikles for at få de redskaber, som er nødvendige for at kunne løfte denne opgave, de skal kunne indgå i dialog med undervisere og andre undervisningsansvarlige, og de skal vide hvad de taler om. Den biblioteksfaglige profil kan således siges at have udviklet sig til også at skulle være en såkaldt 'relationsprofession'.

Forudsætningen for at forstå denne udvikling er en nærmere udforskning af begrebet læring. På ASB-Handelshøjskolen, Aarhus Universitet, arbejdes der efter en

konstruktivistisk læringsopfattelse, dvs. opfattelsen af at man ikke kan lære nogen noget, men at man kan tilrettelægge en situation, hvor der kan finde læring sted. Dette sker primært gennem dialogbaseret undervisning, hvor målet er at information er noget, som kan føre de studerende videre. På alle niveauer skal man forstå at tilegnelse af viden er en løbende proces og at denne proces hænger nøje sammen med undervisningsprocessen.

Udvikling skal have topprioritet

På ASB er bibliotekets opgave at understøtte udvikling af uddannelse og læring både i teknologisk og pædagogisk henseende. Udvikling har således topprioritet i det daglige arbejde og involverer alle medarbejdere i biblioteket. Bibliotekarerne møder de studerende progressivt med kick off for alle førsteårsstuderende, i forbindelse med bachelor- og specialeskrivning samt på adjunktuddannelsen og i forbindelse med PhD-forløb. På den måde er det lykkedes at skabe integration mellem bibliotek og læring samt at fremhæve bibliotekernes kerneområder på en ny og vedkommende måde. Dette er ifølge Karen Harboe en nødvendighed hvis bibliotekerne vil sikre sig en rolle i undervisningssammenhænge.

Koordineret markedsføring af folkebibliotekerne

Konsulenthjælp til pilotprojekterne falder på plads inden jul, hvorefter der kan komme skred i tingene

I arbejdet med en nationalt koordineret markedsføringsindsats for folkebibliotekerne er der nu for alvor ved at komme kød på skelettet.

Der har været stor og positiv interesse for at byde ind på opgaven med kompetenceudvikling af bibliotekspersonale og en hermed forbundet konsulenthjælp. Bibliotek og Medier har udvalgt tre ud af 11 kvalificerede konsulentbureauer i prækvalifikationsprocessen til at gå videre til selve udbudsrunder. Denne afsluttes inden årets udgang.

Hvem har bedt om kompetenceudvikling?

Som det er fremgået af tidligere artikler om emnet i dette blad, er en hovedkonklusion fra forprojektet at for få danskere har kendskab til 'Det ny bibliotek's mange og gratis ydelser samt til det kompetente personale. Målet er altså at åbne omverdenens øjne for folkebibliotekets fortræffeligheder og øge besøgstallet. Og hvordan gøres dette? Et af svarene er i højere grad at synliggøre personalet og dets kompetencer samt at øge fokus på brugerne. Overordnet set, at professionalisere markedsføringsindsatsen.

Bibliotekspersonalet skal kompetenceudvikles, blandt andet inden for intern markedsføring og brugerorientering. Som en del af dette arbejde skal de biblioteker, der udpeges til deltagelse i for-

årets to pilotprojekter, udarbejde strategier og konkrete handlingsplaner for deres markedsføring. De to projekter er for henholdsvis ti større og ti mindre folkebiblioteker. Det er opgaven med undervisningen af personalet samt konsulenthjælp til at udføre og implementere lokale markedsføringsplaner, som i øjeblikket er i udbud hos styrelsen.

Undervisning og konsulentbistand

Hvem, der vinder udbuddet – og dermed retten til at undervise og yde konsulentbistand – afgøres på denne side af jul. Bibliotek og Medier har opstillet og lagt vægt på en række kriterier for de tre tilbudsgivere, som er i spil. Særligt har styrelsen her lagt vægt på biblioteksfagligt kendskab og indsigt samt stærke kompetencer inden for professionel markedsføring.

Når Bibliotek og Medier kort inde i det nye år giver samtlige folkebiblioteker mulighed for at ansøge om deltagelse i pilotprojekterne, sker det ud fra faglige og geografiske kriterier. Ambitionen er at biblioteker fra hele landet repræsenteres i projektet. Dette ikke mindst for at opnå så stor national synergieffekt som muligt. Når der sondres mellem større og mindre biblioteker i denne fase, skyldes det primært, at størrelsen af bibliotekerne udgør et sammenligningsgrundlag ved benchmarking mv. Desuden registre-

rer man ofte identiske udfordringer på biblioteker af nogenlunde samme størrelse og organisationsform.

Under kursusforløbet vil der blive lagt vægt på at de deltagende biblioteker iværksætter et systematisk markedsføringsarbejde, der retter sig imod et relevant spektrum af målgrupper og på markedsføring af 'Det ny bibliotek's ydelser, herunder netbibliotekerne. Forløbet vil således formentlig lægge op til at bibliotekerne samarbejder i grupper, og at der arbejdes med to grundmodeller for en markedsføringsplan med mulighed for individuelle valg. Det vil blive tilstræbt at der arbejdes med effektmålinger og benchmarking mellem bibliotekerne.

Håb om stor interesse

Det har været en langvarig proces at nå til dette punkt i arbejdet med en bedre markedsføring af folkebibliotekerne. Men banen er nu kridtet op, kulisserne er på plads, og der vil blive fløjtet til kampstart umiddelbart inde i det nye år. Om den videre indsats med markedsføring skal blive en succes eller ej, ligger nu helt og holdent hos bibliotekerne selv. Bibliotek og Medier melder ud på hjemmesiden, når det er muligt at ansøge om deltagelse. Der er store forventninger – og et lige så stort håb om, at der er interesse for sagen.

Eva Sønderstrup Andersen

Borger.dk

Kampagneuge gav god opmærksomhed
på borger.dk i alle medier

Ved du at man selv kan finde information om alt fra barsel til dagpenge på internettet og at du kan få hjælp til at komme i gang med borger.dk på biblioteket? Borgerservice på bibliotekerne har udviklet sig til en succes og er nu at finde mange steder. I den anledning har styrelsen indgået en ny tre-årig samarbejdsaftale med IT- og Telestyrelsen om formidling af borger.dk på landets biblioteker. Det overordnede formål er at øge bibliotekernes formidlingsfære i forhold til information fra det offentlige, herunder at udbrede kendskabet til den fælles offentlige portal borger.dk samt på et mere overordnet plan at styrke borgernes IT-færdigheder bl.a. i forhold til digitale selvbetjeningsløsninger.

Første version af borger.dk så dagens lys den 3. januar 2007. I første omgang er der primært blevet fokuseret på at skabe en sammenhæng mellem offentlig information, hvor en lang række myndigheder leverer indhold samt adgang til kommunespecifik information og selvbetjening. Fordelen for borgerne er, at de altid har et sted, hvor alle indgange til såvel kommune, stat som region er samlet. Der er i dag ca. 600 digitale selvbetjeningsløsninger på borger.dk, som hver uge har ca. 90.000 besøg. Sidste år var der ca. 50.000 danskere, der ringede, chattede, mailede eller SMS'ede til borger.dk's kontaktcenter. De fem mest søgte ord på borger.dk er: boligsikring, børnepenge, folkerogter, folkepension og feriekonto. Disse tal samt den interesse bibliotekerne oplever i forbindelse med borgerservice viser betydningen af portalen.

Den 20. oktober gik anden version i luften. Den er udbygget med 'Min side' samt fire temaer. 'Min side' er den enkelte borgers personlige side, hvor alle aktuelle oplysninger om en selv samt egne umyndige børn figurerer, eksempelvis byggesager, pension, SU, institutionspladser etc. De fire temaer er: 'Min bolig', 'Mine børn', 'Min økonomi' og 'Min pension'.

Sidste års succes med en kampagne rundt om på landets biblioteker i uge 47 blev fulgt op i år af endnu en kampagne – igen i uge 47. Fra mandag den 17. november og en uge frem satte bibliotekerne over hele landet særligt fokus på borger.dk hvor bl.a. den nye version blev præsenteret. Det var op til de enkelte biblioteker at sammensætte et program for ugen med hjælp fra bl.a. værktøjskasse, pressemeddelelser, inspirationssider udarbejdet til formålet.

Kampagneugen viste at det er nyttigt at lave en sådan fælles indsats for digital borgerbetjening og borger.dk. Flere medier har haft opmærksomheden på borger.dk og bibliotekerne i forbindelse med kampagneugen, og der har været indslag i mange lokale aviser, på P1 og P4-radioaviserne og TV2 regional TV.

Indslaget fra P1 og P4-radioaviserne kan høres på: <http://www.dr.dk/P1/radioavisen/> og TV-indslaget fra Bornholm på: <http://www.tv2bornholm.dk/moduler/nyheder/showRegVideo.asp?dato=20-11-2008&cID=6> under overskriften "Kommunen hjælper med internettet".

INVITATION

Åbent temamøde
i Bibliotek og Medier

H.C. Andersens Boulevard 2,
1553 København V
den 3. marts 2009
kl. 13.00-16.00

PERSUASIVE DESIGN I BIBLIOTEKSSAMMENHÆNG

Rektor, professor, PhD Per Hasle og lektorerne PhD Jette Hyldegaard og PhD Marianne Lykke Nielsen fra Danmarks Biblioteksskole introducerer persuasive design-tænkningen og lægger op til debat.

Arrangementet er et led i samarbejdsaftalen mellem skolen og styrelsen.

Deltagelse er gratis, og du kan tilmelde dig via styrelsens hjemmeside www.bibliotekogmedier.dk ved at finde arrangementet under Nyheder og information/Kalender.

Alle interesserede kan tilmelde sig. Der er begrænsede pladser, som fordeles efter først til mølle princippet.

Lektiehjælp på biblioteket en stor succes

Lektiehjælpapuljen fortsætter i 2009

For to år siden lancerede de daværende ministre for kultur og integration, Brian Mikkelsen og Rikke Hvilshøj en samarbejdsaftale, der gav mulighed for økonomisk støtte til oprettelse af lektiehjælp på landets folkebiblioteker. Det var målet, at bibliotekerne i løbet af tre år skulle oprette i alt 100 lektiecaféer.

Det ser ud til at målet er inden for rækkevidde. Siden puljens oprettelse har 57 lektiecaféer og 13 projekter med afledte integrationsaktiviteter modtaget tilsagn om støtte. Størsteparten af de evaluerede lektiecaféer har valgt at fortsætte efter projektperiodens udløb, mens kun fire caféer er lukket i projektperioden – enten på grund af problemer med at finde lektiehjælpere, eller fordi der var for få brugere.

Udover selve lektiehjælpen er der en stor variation i lektiecaféernes tilbud. 10 ud af 28 caféer har tilbudt brugerne arrangementer ud over lektiehjælp. Modeopvisninger, kontakt til lokale sponsorer og udflugter – f.eks. til Danfoss Universe – er blandt de aktiviteter, som bibliotekerne melder tilbage om.

Positive tilbagemeldinger fra den første evalueringsrunde

“Det er en givende og en positiv oplevelse at samarbejde med de frivillige lektie-

hjælpere. Biblioteket har ikke tidligere haft et så langvarigt samarbejde med frivillige. Projektet har været med til at udbygge bibliotekets samarbejde med mange kommunale instanser og skabe netværk på tværs. Lektiecaféen er blevet meget positivt modtaget af bibliotekets øvrige brugere, har givet biblioteket megen goodwill og er med til at profilere biblioteket som helhed”.

Citat fra evalueringsbesvarelse

I den første evalueringsrunde, som Bibliotek og Medier i samarbejde med BiblioteksCenter for Integration foretog i forsommeren 2008 giver børnene generelt udtryk for stor tilfredshed med lektiecaféen og lektiehjælpernes indsats.

Tre ud af fire elever mener at det er blevet lettere at lave lektier. Også kammeratskabet nævnes som en vigtig faktor ved lektiecaféen. En stor del af eleverne roser den hjælp de har fået af lektiehjælperne, og de mener det er blevet lettere at følge med i undervisningen, efter at de er begyndt at komme i lektiehjælpen. Højest på ønskelisten for fremtiden står udvidede åbningstider for lektiecaféerne fra én til to gange ugentligt. Det er et ønske, som flere biblioteker har valgt at imødekomme ved overgang fra projekt til drift.

En del af børnene har ikke tidligere be-

nyttet det lokale folkebibliotek og er blevet opmærksomme på bibliotekets mange andre muligheder.

Også fra de frivillige lektiehjælpere er der overvejende gode tilbagemeldinger. De fremhæver biblioteket som en velfungerende facilitator for lektiecaféen.

Samtidig med at et stigende antal caféer har slået dørene op, er antallet af deltagere i de enkelte lektiecaféer steget støt mange steder. I første kvartal i 2008 var der således omkring 4.100 besøg. Til sammenligning var der 4.700 besøg i hele 2007.

I forhold til skolerne har nogle biblioteker mødt udfordringer i forbindelse med at skulle forklare berettigelsen af lektiehjælp på biblioteket: at det er et supplement og en støtte til lektiehjælp i hjemmet. Andre biblioteker har derimod oplevet, at skolerne har været meget behjælpelige med markedsføringen. Mange biblioteker melder i øvrigt tilbage, at netop markedsføringen af caféen er den største udfordring.

Generelt har det vist sig, at lektiehjælp er et virkelig godt område for samarbejde mellem den offentlige sektor og det frivillige, sociale arbejde. Netop indsatsen fra de frivillige lektiehjælpere gør, at det er muligt at opnå et stort udbytte med en

I London er der også lektiehjælp i weekenden

I de engelske Idea Stores i Tower Hamlets i London – modellerne for de danske medborgercentre – er der tilbud om lektiehjælp hver dag, også lørdag og søndag. Medlemmer af personalet står for hjælpen sammen med frivillige – ofte studerende eller ældre mennesker. Der lægges vægt på at inddrage forældrene, så de på sigt selv kan hjælpe børnene. Tidspunkterne for lektiehjælp er bevidst lagt sent på eftermiddagen eller tidligt om aftenen, hvor behovet for hjælp er størst, og hvor flest forældre kan deltage.

relativt beskedne økonomisk indsats, og med biblioteket som ramme bliver lektiehjælpen en uformel støtte på linje med mors og fars hjælp derhjemme.

Lektiecaféer over hele landet har i øvrigt fået positiv respons på deres aktiviteter fra de lokale medier – både tv og den trykte presse. Flere lektiecaféer har også modtaget lokal opbakning i form af sponsorstøtte.

Lektiehjælp puljen fortsætter i 2009

Lektiehjælp puljen, der giver op til 30.000 kr. i tilskud til oprettelse af en fysisk lektiecafé og op til 50.000 til afledte integrationsaktiviteter, kan søges resten af 2008 og i 2009, idet Integrationsministeriet fortsætter bevillingen på baggrund af de gode resultater, der er opnået hidtil. Læs mere på www.bibliotekogmedier.dk

Lektier online

For at nå ud til flere børn og unge med tilbuddet om lektiehjælp har Bibliotek og Medier i samarbejde med Integrationsministeriet og Undervisningsministeriet modtaget satspuljemidler til at oprette en national online lektiehjælp. Initiativet indgår som en del af bevillingen til medborgercentre under regeringens program om lige muligheder for alle og skal realiseres i 2009-2012.

Det er målet, at børnene skal kunne sidde hjemme på deres eget værelse eller hos en kammerat, som de laver lektier med. Alternativt skal de kunne få adgang til lektiehjælpen på skolen eller biblioteket, hvis de ikke har internet derhjem-

me. På biblioteket vil de også få adgang til headset og webcam, som gør kommunikationen omkring lektiehjælpen meget nemmere.

Pilotprojekt

Integrationsministeriet har indledningsvis igangsat et pilotprojekt i efteråret og vinteren 2008-2009, som Bibliotek og Medier deltager i sammen med Statsbibliotekets BiblioteksCenter for Integration. Målet er at indhente bl.a. teknologiske og organisatoriske erfaringer, der kan indgå i det nationale tilbud.

Pilotprojektet blev den 5. november 2008 lanceret under betydelig mediebevågenhed af de to nuværende ministre for integration og kultur, Birthe Rønn Hornbech og Carina Christensen.

De første erfaringer fra pilotprojektet peger på en række udfordringer, når den

ationale løsning skal udvikles. Blandt andet kræver det en væsentlig indsats at få rekrutteret tilstrækkeligt med frivillige lektiehjælpere med de rette kompetencer, så alle fag kan blive dækket i det omfang der er behov for hjælp. Sandsynligvis er der i de større klasser mere brug for støtte til matematik end f.eks. til engelsk. Desuden bliver det et puslespil at få antallet af lektiehjælpere afpasset med en ujævn tilstrømning af elever, der ønsker hjælp.

Men arbejdet med pilotprojektet har vist, hvor frugtbart det er at overskride sektorgrænser og arbejde sammen på tværs af institutioner og faglige områder, så med den ballast har samarbejdspartnerne den bedste baggrund for i løbet af de næste år at få udviklet en velfungerende, national online lektiehjælp til alle interesserede elever.

Bogstart: Nye måder, nye målsætninger

Udfordringerne med at uddele bogpakker til børn i udsatte boligområder, er mange og spændende.

Nu skal formidlingen tilpasses situationen på udebane

Tirsdag den 4. november mødtes 33 bibliotekarer på rådhuset i Høje Tåstrup til det første af to Bogstartkurser. Øverst på dagsordenen var den praktiske formidling og de nye udfordringer, som Bogstart medfører for bibliotekerne. Med Bogstart skal bibliotekerne ud af huset og møde børn og forældre i deres hjemlige omgivelser, hvilket afføder et behov for en helt ny formidlingspraksis. Når biblioteket kommer til familierne, kan man ikke gå ud fra, at lysten til bøger på forhånd er til stede. Det vil i nogle tilfælde være et behov, bibliotekerne først skal forsøge at motivere hos familien med deres besøg. De fleste børnebibliotekarer har allerede års formidlingserfaring og viden om hvilke materialer, der bedst kan anbefales til forskellige situationer og alderstrin. I Bogstart skal børnelitteraturen formidles på et mere overordnet niveau: *Hvorfor* skal man læse sammen med sine børn? *Hvordan* skal man læse med sine børn? Udfordringen i Bogstart består derfor i at få omsat sine hidtidige erfaringer med børn og bøger i biblioteksrummet til en ny praksis, hvor formidlingen skal tilpasses situationen på udebane. At dømme efter stemningen blandt kursisterne på Bogstartkurset er der et stort engagement og en nysgerrighed efter at få af vide, hvordan det så kan gøres.

Middel til forandring

Kamma Kirk Sørensen og Anna Enemark fra Styrelsen for Bibliotek og Medier indledte med en kort introduktion til Bogstart og de tanker, der ligger bag fra Bibliotek og Mediers side. Enemark beskrev blandt

andet, hvordan Bogstart vil medføre en udvidelse af bibliotekernes rolle som inkluderende og integrerende institution. Bogstart handler grundlæggende om formidling af børnelitteratur, men lægger samtidig op til at litteraturen kan bruges aktivt som instrument til tidlig læring og social forandring. Anna Enemarks introduktion satte gang i overvejelser om, hvad det er man kan, vil og skal med formidlingen af Bogstart. Men hvordan går man til formidlingsarbejdet rent praktisk? Hvordan taler man om børnebøgers funktion og muligheder?

En legende tilgang til litteraturen

Det havde forfatter og bevægelsespædagog *Lotte Salling* mange gode bud på. Med en uhøjtidelig og legende tilgang til det at læse bøger med småbørn, gjorde hun det klart, at man ikke behøver at 'kunne' noget særligt for at motivere og stimulere små børn til at læse bøger. Det vigtigste budskab, bibliotekerne kan videregive, er at engagement og åbenhed skal i centrum, når forældre læser med deres børn. Det er lysten, der skal drive værket: Børnenes lyst til at opleve bøgerne, røre ved dem, bide i dem og undersøge dem. Samværet og hyggen omkring bøgerne er småbørnlitteraturens styrke, og giver anledning til at bruge sproget, at sætte ord på og lave lyde. En anden vigtig pointe hos Salling var at det ikke betyder så meget, hvilket sprog man taler. Sprogstimulering er ikke kun at lære at tale ét sprog, men derimod at bruge sit sprog uanset om det er pludresprog, vrøvlesprog, dansk, arabisk eller kinesisk.

Respekt, engagement og nysgerrighed

Det er vigtigt at få defineret, hvad det er man vil formidle. Men mindst lige så vigtigt er det at overveje hvilken rolle eller funktion, man påtager sig som formidler. Er man lærer eller vejleder? Er man vært eller gæst? *Janne Kjærsgaard*, som er bedst kendt i bibliotekskredse som fortælleren *Den Blå Heks*, lagde i sit oplæg vægt på den respekt og lydhørhed, man bør udvise over for dem man besøger. Kjærsgaard arbejder bl.a. som historiefortæller på hospitaler og har års erfaring med formidling til sårbare familier. Hun understregede at når man træder over dørtærsklen til andre menneskers privat sfære, er man nok på arbejde, men den professionelle tilgang må ikke overskygge de menneskelige og følelsesmæssige aspekter i mødet med mennesker. Man skal føle sig frem og opmærksomt undersøge, hvem det er man besøger, og hvad der er behov for i den enkelte situation. Ifølge Janne Kjærsgaard indebærer det at være formidler også, at man befinder sig godt med det man gør. Hvis man virkelig selv er engageret, så virker det! Så formidler man!

Lidt om Kaj

Hvad er det så man skal formidle? Hvilken rolle spiller de børnebøger der er valgt til de fire bogpakker i programmet? Det gav *Nina Christensen*, leder af Center for Børnelitteratur på Danmarks Pædagogiske Universitetsskole, et bud på med sin gennemgang af de litterære og formidlingsmæssige kvaliteter i projektets signaturbog, *Kaj læser bog* af Mats Letén.

Christensen viste hvordan historien om Kaj rækker ud over bogens sider og afspejler hele Bogstarts ærinde. Som en historie om historien viser bogen, hvordan bøger skaber nærvær, sætter tanker og følelser i gang og genererer nye erfaringer hos barnet. Kaj får en gave på samme måde, som bogstarts børnene får en gave. En gave som kan berige barnets verden. Oplægget gav inspiration til, hvordan den enkelte bog kan tillægges en værdi og funktion, som bibliotekarerne kan bringe videre i mødet med familierne.

På tværs af etnicitet og kulturforskelle
Flertallet af Bogstarts modtagerfamilier er to-sprogede, og mødet med andre kulturer fyldte derfor meget under samtalerne i pauserne. Derfor var integrationskonsulent *Kambiz Hormoozis* oplæg et både tiltrængt og inspirerende indslag. Som Janne Kjærsgaard understregede også Hormoozi vigtigheden af at udvise respekt over for den familie man besøger. Samtidig bør man også have indsigt i den pågældende families aktuelle situation, kulturelle baggrund og herunder sædvaner og skikke. Når man bevæger sig på tværs af kultur og etnicitet er viden og forståelse et vigtigt redskab til god og respektfuld formidling. Bogstart forudsætter derfor et kulturelt engagement, der også kan bidrage positivt til bibliotekernes generelle formidling til børn og familier i lokalområdet.

Et praktisk laboratorium

Efter en intensiv formiddag var eftermiddagen afsat til udforskning af praksis. Teateret Dacapo omdannede byrådsalen

til et aktivt laboratorium, hvor forskellige potentielle scenarier fra hjemmebesøgene blev spillet som teater og diskuteret. Som en forsmag på virkeligheden trådte skuespillerne og bibliotekarerne ind ad døren til forskellige hjem og forsøgte gennem opmærksom og respektfuld opførsel, engagement og velvillighed at få familierne i tale. Det blev til en række tankevækkende situationer, som satte gang i debatten, og konklusionen på eftermiddagens workshop gik fint i tråd med formiddagens øvrige budskaber: Kend din dagsorden og dit budskab, men vær også beredt på at gribe situationen og gå i dialog med de mennesker du møder.

Øvrige aktiviteter

Bogstartkurset blev rundet af med ideer til supplerende aktiviteter, som skal ligge i forlængelse af hjemmebesøgene. Her fortalte blandt andre bibliotekarerne *Helene Appelby* og *Lisbet Bagge* om deres projekt *Eventyrstimen*, hvor de med simple midler og lidt praktisk øvelse har fået stor succes med at optræde for små børn. Som hos dagens øvrige oplægsholdere var budskabet, at formidling til børn først og fremmest kræver lysten til at gøre det. Med lysten og engagementet som udgangspunkt vil den indsigt, som gør formidlingen endnu bedre, komme med erfaringen. Med disse ord tog bibliotekarerne hjem fra kurset beriget med mange nye ideer og stof til eftertanke. Dagens temaer var langtfra udtømte, men hvis kursisterne følger styrelsens opfordring og fortsætter dialogen med hinanden i netværk, vil kurset blot være

starten på en lang og spændende udviklings- og udvekslingsproces mellem Bogstartbibliotekerne til glæde for både børn, forældre og litteraturformidlere.

Om Bogstart

Bogstart forsyner børn med gratis bogpakker op til fire gange, inden barnet fylder 4 år. Ud over bogpakkerne indeholder Bogstart aktiviteter og inspiration til forældre om børns sprog og læsning.

Bogstart er finansieret via satspuljen, og Styrelsen for Bibliotek og Medier har ansvar for udmøntningen af bevillingen. Bogstart løber fra 2008 til 2012. Flere oplysninger fås hos Kamma Kirk Sørensen, kks@bibliotekogmedier.dk

Frederikke Winther er fra den 1. januar 2009 ansat i en PhD-stilling med fokus på at evaluere Bogstart.

Børn, kultur og det kommercielle

Beretning fra Børnekulturens Netværks diskussionskonference om forholdet mellem marked og formidling

Nutidens børn er både brugere og forbrugere, og det udfordrer både markedet og den traditionelle kulturformidling. Til gengæld giver det mulighed for at tænke i nye relationer, samarbejde på tværs af kommercielle og offentlige tilbud og for at kaste et grundigt blik ind i vore egne forestillinger og ideer om, hvad der er bedst for børn.

På konferencen "Børn, kultur og det kommercielle – en diskussionskonference om forholdet mellem marked og formidling" den 29. og 30. september, havde Børnekulturens Netværk sat både offentlige og private aktører stævne sammen med en interesseret og engageret deltagereskare fra kulturinstitutioner, kommuner og virksomheder. Formålet var at diskutere forholdet og mulige relationer mellem det børnekulturelle formidlingssystem og det børnekulturelle markedssystem i starten af det 21. århundrede, hvor der er fokus på oplevelser og deltagelse, nye kombinationer af oplysning og oplevelse og nye kvalitetsforestillinger.

Nogle af nøglebudskaberne der kom frem på konferencen, var at hvis man betragter det børnekulturelle felt som bredt forankret, har man mulighed for at se det som en demokratisering af kulturbegrebet. En sådan demokratisering betyder bl.a. at de aktører, der arbejder i feltet, skal se på forskelle og ikke modsætninger mellem populærkultur og dannelseskul-

tur, mellem kommercielle og offentlige tilbud. Et sådant kulturelt redesign kræver at vi kan se kvaliteten i bredden, at vi ikke taler om smag, men om smagsmangfoldigheder, og ikke om kvalitet, men om kvaliteter. Vore inspiratorer til en sådan øvelse kan netop være børnene, der går på tværs for at finde 'sjov-intensiteten' i oplevelsen.

Formen på konferencen var en blanding af perspektiverende oplæg fra forskellige forskere og en række workshops med innovative, kommercielle og kommunale aktører. Forskerne satte bl.a. fokus på nødvendigheden af at anerkende folke- og legekulturen, som en kerneværdi i børns liv og handlinger. Den kultur er under forandring, og leg er også i stigende grad kommercialiseret. Det betyder, at legetøj og nye medier leverer ideer, materiale og formler til børns leg. Med voksenblikket på børn og deres omgang med kultur kommer vi ofte til kort, og vore umiddelbare fortolkninger af børns adfærd kan være meget langt fra sandheden. Udfordringen bliver at være åbne og gå i dialog med børnene i forhold til de mange forskellige kulturer, som børn er en del af.

På de forskellige workshops blev der drøftet samarbejdsmuligheder, konkrete cross-over projekter, erfaringer med at tænke nye formidlingsstrategier og brugerinddragelse ind i museumsverdenen, kvalificering af kommercielle spilproduk-

ter med ny ordning i Det Danske Filminstitut, samarbejde mellem en stor koncern som Lego, skoler og ngo'er, nye rum for oplevelser i Danfoss Universe og bud på forskellige typer af kommercielle spilprodukter i en læringssammenhæng. Der var et udtalt ønske fra både de offentlige og kommercielle aktører om samarbejde, men der blev efterlyst større lyst til samarbejde og en nysgerrighed efter at finde ud af, hvad et sådant samarbejde kunne bestå i. Der blev også stillet skarpt på den bekymringskultur, som stadig findes i det offentlige kulturformidlingssystem, når det gælder computerspil og nye medier. Der er stadig en mangel på materialekendskab hos nogle formidlere, og der tages stilling til produkterne på et for løst grundlag. Nødvendigheden af forventningsafstemning i forhold til samarbejdet blev også præciseret. Produktionselskabet Copenhagen Bombay lagde i deres indslag på konferencen vægt på, at det offentlige formidlersystem skal stole på at de kreative og kommercielle kræfter har noget at byde ind med.

At se det børnekulturelle felt som bredt og inkluderende såvel det kulturelle som det kommercielle område var udgangen på konferencen, og den satte streg under behovet for også i fremtiden at drøfte samarbejde, erfaringer, indhold og form. Drøftelser som Børnekulturens Netværk også i fremtiden gerne vil være med til at sætte fokus på.

Lise Mikkelsen

Nationale databrønde for e-bøger og e-tidsskrifter

Rapporterne fra forprojekterne giver bud på organisering og styring

Forskningsbibliotekerne og Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF) har de sidste år, via udviklingen af Prima og Summa, arbejdet med systemer til integreret søgning. Disse systemer er afhængige af adgang til gode og omfattende data, bibliografiske såvel som fuldtekst.

I første omgang er det specielt e-artikler og e-bøger, som forskningsbibliotekerne gerne ser gjort søgbare og eksponeret så optimalt som muligt i de integrerede søgesystemer. Det er imidlertid både tidskrævende og svært at få forhandlet adgang til disse oplysninger med forlagene, og også den efterfølgende databearbejdning er vanskelig og ressourcekrævende. Der er altså fordele ved i samlet flok via licensforhandlinger at presse forlagene til at udlevere så mange data som muligt, men også i den videre bearbejdning af data er der effektiviseringsgevinster at hente.

Disse problemstillinger har været behandlet i DEFFs Programområde for Informationsforsyning, hvilket har resulteret i to projektansøgninger til DEFF på henholdsvis et forprojekt for *DEFF databrønd for e-bøger* og et forprojekt for *DEFF databrønd for e-artikler*. Begge ansøgninger fik tilsagn og har kørt i fællesskab i 2008. Forprojekterne har haft deltagelse af Aalborg Universitetsbibliotek, Aarhus School of Business, Copenhagen Business School, Danmarks Tekniske Informationscenter, Dansk BiblioteksCenter, DEFF sekretariatet, Det Kongelige Bibliotek, Programgruppen for Nye Institutioner, Statsbiblioteket og Syddansk Universitetsbibliotek.

Resultater

Et centralt element i forprojekterne har været at diskutere og få en fælles holdning til, hvad databrønde er, hvordan de skal styres, hvad de skal indeholde, internationale erfaringer m.m. Denne diskussion er foregået via to workshops samt i en række arbejdsgrupper.

Definitionen af DEFF databrønde er et nationalt datasæt for forskellige digitale materialer, som på ensartede vilkår i videst muligt omfang stilles til rådighed for alle institutioner i Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek. Der er i forprojektet primært blevet talt om to databrønde for henholdsvis e-artikler og e-bøger, men også ønsket om en databrønd for tidsskrifter er blevet identificeret. Overordnet set har arbejdet i forprojekterne bekræftet et behov for og en interesse blandt bibliotekerne for en DEFF data-brønd for e-artikler og e-bøger.

Databrøndens produkter er listet i nedenstående tre punkter, mens det fjerde punkt er en tillægsfunktion som kan udvikles, hvis der er interesse blandt bibliotekerne:

- lager for nationalt datasæt for fortrinsvis e-bøger og e-tidsskriftartikler
- funktioner til import og eksport af data
- funktioner til forskellige grader af databehandling
- mulighed for tillægsfunktioner uden for den egentlige databrønd såsom søgning og fremvisning af data, således at det enkelte bibliotek kan trække på en national løsning på de områder hvor dette ønskes.

Det fjerde punkt hænger sammen med at

man i forprojekterne har undersøgt interessen for tre aftagerprofiler, som går fra en aftagerprofil 1, hvor biblioteket selv står for lagring af data, søgemaskine og grænseflade til en aftagerprofil 3, som er en fælles central løsning på alle de 3 områder, lagring af data, søgemaskine og grænseflade.

Organisering

I forprojektet har der været entydig interesse for at DEFF, på vegne af databrøndens styregruppe, bliver leverandør af databrøndene, dvs. DEFF kontraherer og betaler den tekniske leverandør på vegne af bibliotekerne. Tjenesteleverandøren udfører driften og udviklingen af den nationale databrønd på basis af de serviceydelser som de pågældende biblioteker ønsker at betale for.

Der oprettes en styregruppe med en repræsentant for hver kunde eller kunde-gruppe i konsortiet. Styregruppen indrettes således at dem der betaler for databrøndens drift og ydelser også styrer databrøndens, dvs. der skal være nær sammenhæng mellem størrelsen af betalingen og den tilhørende indflydelse. Et centralt spørgsmål for styregruppen, licenssekretariatet og den tekniske operatør bliver at fastlægge retningslinjer for, hvilke kilder der skal medtages, i hvilken rækkefølge og hvordan dette skal finansieres.

Forprojektet har foreslået at finansieringen sker som på licensområdet, dvs. at bibliotekerne finansierer dette med et væsentligt DEFF-tilskud der aftrappes over et antal år. Den fulde afrapportering fra forprojekterne kan læses på deff.dk.

Bograpporten

Kulturministeren ser positivt på at inddrage folkebibliotekernes forhold i drøftelserne af de regionale kulturaftaler og vil liberalisere bogpriserne helt

Det var meldingerne fra kulturminister Carina Christensen, da hun offentliggjorde bogudvalgets rapport i begyndelsen af oktober.

Bogudvalget havde til opgave at overveje mulighederne for en forbedret statistikproduktion om bøger og bogmarked og give en generel analyse af bogens kulturpolitiske situation. Udvalget skulle særligt se på bøgernes tilgængelighed og udgivelsen af kvalitetslitteratur.

Bibliotekerne og tilgængeligheden

Udvalget drøftede bl.a. folkebibliotekerne og deres betydning for tilgængeligheden af bøger og kvalitetslitteratur.

Bruttotilvæksten i antallet af bøger på folkebibliotekerne har været dalende i en årrække. Da bibliotekerne i Danmark køber stort set alle danske bøger, betyder det færre eksemplarer af de enkelte titler end tidligere. Denne tendens med et fortsat faldende indkøb af bøger bekymrede udvalget, der konstaterede at man ikke ved om nedskæringen rammer alle titler, eller om den f.eks. især omfatter den mindre populære og sværere tilgængelige litteratur.

Udvalget gjorde sig desuden nogle overvejelser om grundlaget for bibliotekernes bogindkøb og formidling. Udvalget påpegede således væsentligheden af, at biblioteket råder over personale med de fornødne kompetencer inden for både litteratur og formidling.

Udvalget anbefalede, at folkebibliotekerne hurtigst muligt inddrages i de regionale kulturaftaler, og udvalget opfordrede til dialog mellem stat og kommuner om styrkelse af de kommunale folkebibliotekers indkøb og formidling af kvalitetslitteratur, bl.a. til gavn for uøvede og nye læsere. Udvalget anbefalede desuden, at Kunstrådet inddrager bibliotekerne og litteraturen i sine drøftelser af de regionale kulturaftaler.

Udvalget anbefalede videre, at en 'kommende granskning' af folkebibliotekerne ser nærmere på indkøb og formidling af kvalitetslitteratur.

Den 'kommende granskning' af folkebibliotekerne var den gang kun kendt fra et arbejdsprogram, men på årets biblioteksleder-møde meddelte ministeren, at hun vil nedsætte et udvalg til belysning af folkebibliotekernes rolle i vidensamfundet.

Bogpriserne

Baggrunden for nedsættelsen af bogudvalget var en politisk aftale om mere fri prisdannelse på bogmarkedet for at fremme en udvikling mod billigere bøger og flere læsere i Danmark. Bogpriserne var imidlertid ikke nævnt i kommissoriet.

Udvalget drøftede konsekvenserne af henholdsvis faste priser og en momsats på 25 pct. på bøger, men nåede ikke til en konklusion. Udvalget konkluderede dog at antallet af bogudgivelser i perioden 2000-2007, bortset fra et fald i antallet af faglitterære udgivelser, har været præget af stabilitet.

Kulturministeren fremhævede i sin kommentar at rapporten viste at bogmarkedet i Danmark har det godt. Derfor vil der inden for den nærmeste tid blive taget initiativ til at få drøftet bogområdet med Folketingets partier med henblik på at opnå en fuld liberalisering af bogpriserne.

Statistik om bøger og bogmarked

Bogstatistik var en væsentlig del af udvalgets kommissorium. Udvalget anbefalede bl.a.:

- at DBC videreudvikler den nuværende Bogstatistik over udgivne bøger, herunder sikrer, at bøger til forhandling i detailhandelen i statistikkerne kan adskilles fra andre bøger
- at Boghandlerforeningens statistik over bogsalg og bogpriser, baseret på det faktiske salg, gøres tilgængelig for offentligheden
- at der produceres en statistik over forfatteres produktionsvilkår, herunder tilgangen af nye forfattere
- at der etableres et kontaktudvalg for bogstatistik, der inddrages i den fortløbende udvikling af alle bogstatistikker.

Ministeren har udtalt at anbefalingerne vil blive integreret i Kulturministeriets arbejde med at få etableret en mere fyldestgørende og dækkende statistik på kulturområdet i det hele taget.

Læs rapporten på hjemmesiden.

DC-2008

International Conference on Dublin Core and Metadata Applications "Metadata for Semantic and Social Applications" – DC-2008, blev afholdt den 22.-26. september på Humboldt-Universitetet i Berlin. Der var 312 deltagere fra 39 lande, heraf fem fra Danmark. En række indlæg handlede om brugerskabte data, hvor de fleste indlæg var relativt teoretiske. Et interessant indlæg var en keynote fra Jennifer Trant (Archives & Museum Informatics). Brugertagging gav ikke bedre match til brugte søgeord end de faglige metadata – men nogle andre. Brugere er gode til at beskrive f.eks. naturalistiske malerier med dagligdags ord, mens mere abstrakte kunstværker får færre og mindre sigende ord. I forlængelse af DC-2008 afholdtes det årlige møde i Dublin Core Metadata Initiative Advisory Board den 27. september. Yderligere informationer om DC-2008, herunder alle præsentationer kan findes på konferencens program: <http://dc2008.de/programme>.

Leif Andresen

Afholdelse af den anden Nordbib workshop om Open Access

Research Visibility – Managing Quality for Better Evaluation var titlen på Nordbib workshop 2008 der afholdtes i Helsingør den 27.-28. oktober. Der deltog 61 personer fra de nordiske lande i konferencen. Der var oplæg om forskningssynlighed, infrastruktur, OA fra forskernes synsvinkel, økonomiske konsekvenser af OA publicering, forskningsevaluering m.m. Der var desuden arrangeret diskussion i fem arbejdsgrupper begge dage. I arbejdsgrupperne diskuterede man centrale problemstillinger:

1) Hvilke trin skal der tages for at forbedre gennemsigtigheden og synligheden af forskning og videnskabelig publicering i Norden?

- 2) Hvordan kan videreudvikling af Current Research Information Systems and Repositories støtte Open Access til forskning? Er der et behov for nordisk samarbejde?
- 3) Hvad er den mest økonomiske model for videnskabelig publicering, som stadig er effektiv og virkningsfuld?
- 4) Hvilke effekter kan nye resultatbaserede tilskudsmodeller og evalueringssystemer have på adgang til og synlighed i det videnskabelige kommunikationssystem?

Resultaterne fra arbejdsgrupperne publiceres sammen med resultaterne fra undersøgelsen *Nordbib State-of-the Art Report on Nordic Research Information Systems and Repositories*. Den samlede rapport forventes at være færdig omkring årsskiftet. Alle oplæg og abstracts fra konferencen kan findes på <http://nordbib.net>.

Lise Mikkelsen

Europeana

På et undervisnings- og kulturminister-møde den 20. november åbnede EU kommissær for Information Society and Media Vivian Reding officielt for europeana.eu, som er den europæiske portal for biblioteker, arkiver og museers digitaliserede materiale. Der er ved åbningen ikke mindre end 3.5 mio. enheder i prototypen til Europeana, bl.a. samlinger fra Det Kongelige Bibliotek. Der vil den kommende tid blive givet adgang til væsentligt mere digitaliseret materiale via Europeana.

Leif Andresen

Ny database over Europas bedste biblioteksbyggerier

En ny database over Europas bedste biblioteksbyggerier er åbnet på <http://www.librarybuildings.info>. Det er NAPLE, det europæiske netværk af biblioteksstyrelser

eller tilsvarende nationale myndigheder, der har besluttet at oprette databasen med 'best practice' i biblioteksindretning. Idéen er at hvert land udvælger de fem mest inspirerende biblioteker og beder bibliotekerne om at lægge fotos og informationer ind i basen. Konceptet er nu udviklet af Danmarks Biblioteksskoles Bibliotek. Der er endnu kun få biblioteker i basen, men et stort antal lande har meldt, at de ønsker at bidrage. Projektet har en nordisk styregruppe og er støttet af Nordisk Ministerråd.

Jens Thorhauge

Nordisk fjernlånskonference

From Discovery to Delivery. Building a Resource Sharing Service for the Future. 8th Nordic ILL Conference blev holdt den 6.-8. oktober i Stockholm. Konferencen gav et godt overblik over udviklingen inden for fjernlån og tilgrænsende områder – både på nordisk og internationalt plan. Fra dansk side var der en række præsentationer. Anders-Henrik Petersen fra DBC præsenterede *New ILL-services in DanBib and bibliotek.dk* som blev fulgt op af *Unmediated Requesting in Denmark* ved Lisbet Elkær, Herning Centralbibliotek om det automatiserede fjernlån. I Danmark har vi en højere grad af automatisering og et mere velsmurt lånesamarbejde end i de øvrige nordiske lande. Helle Brink fra Statsbiblioteket og Leif Andresen stod for en præsentation af *Danish Libraries in Worldcat - Experiences and Status*. Præsentationer kan downloades fra konferenceprogrammet: http://www.biblioteksforeningen.org/konferens/Konf2008/nordic_ill/programme.html.

I forbindelse med konferencen blev undertegnede præsenteret for et Executive Summary af en ALA undersøgelse af internationalt fjernlån. Når bibliotekerne i USA blev spurgt om hvilke lande de ud-

lånte til, kom Danmark ind på en fjerde plads – efter Canada, Australien og UK. Så der er ingen tvivl om at danske biblioteker er synlige i internationalt lånesamarbejde.

Leif Andresen

Knowledge Exchange Strategy Forum

Den 20. til 21. november afholdt Knowledge Exchange sit årlige Strategy Forum i London. Mødets formål var at evaluere årets arbejde, afstemme de enkelte partnerorganisationers ambitioner og visioner for samarbejdet, samt at fastlægge de strategiske hovedpunkter for det kommende års arbejde. Mødet var meget inspirerende og alle partnere udtrykte deres tilfredshed med samarbejdet. På mødet blev det besluttet at arbejde videre med hovedtemaerne fra 2008, samt at intensivere dialogen med Europakommisionen for at synliggøre Knowledge Exchange's vision om 'exploitation and value of the scholarly layer of content'. Fra DEFF deltog Kim Østrup, Gert Bechlund, Jens Thorhauge, Bo Öhrström, Hanne Marie Kværndrup og Anne Sandfær.

Anne Sandfær

ICOLC 2008 konference i München

Ca. 120 personer fra mere end 20 lande deltog den 19.-22. oktober i den europæiske ICOLC konference, der er centreret om samarbejde om elektroniske licenser. Der var fine muligheder for at pleje det gode, internationale forhandlernetværk, og konferenceprogrammet bød traditionen tro på oplæg om specielle licenser, workshops og forlags-sessioner. Der mærkes en stigende interesse for modeller med databrønne, og det ses klart, at det er i Knowledge Exchange samarbejdet, at konkrete indsats for alvor sker. Yderligere information kan findes på <http://www.icolc-munich.de>.

Bo Öhrström

Læselyst - sidste ansøgningsfrist for nye projekter

Sidste frist for at søge tilskud til nye Læselystprojekter er den 1. februar 2009 kl. 16.00. Læselystprogrammet afrundes med udgangen af 2010, og derfor indkaldes der nu ansøgninger til den sidste omgang af nye koncepter for skolebørn og litterære aktiviteter for unge.

Læselystprogrammet vil gerne modtage ansøgninger fra projekter, der kan stimulere læselysten ved at tilbyde en mangfoldighed af bøger og fortællinger, som bliver præsenteret på sjove, anderledes og oplevelsesrige måder.

Projekterne skal give børn og unge litterære oplevelser, som kan stimulere deres lyst til at læse mest muligt i alle mulige sammenhænge – både i og uden for den formelle undervisning, sammen med familie og venner osv.

• Nationale kampagner for skolebørn

Læselystprogrammet støtter i 2009 fortsat *DM i oplæsning*, *Smart – Parat – Svar* og *Orla prisen*. Programmet har også en pulje med tilskud til nye koncepter for landsdækkende konkurrencer og events for skolebørn, der henvender sig til en bred gruppe af børn og som kan skabe lyst til læsning på spektakulære måder. Puljen giver kun tilskud til projekter, som har national appel og som er åbne for deltagelse fra hele landet.

• Litterære aktiviteter for unge fra 12 år

Udover at støtte Brønderslev Forfatter-skole for unge, giver puljen tilskud til aktiviteter, som giver flere unge i alderen 12-20 år mulighed for at få undervisning af professionelle forfattere i kunsten at skrive. Aktiviteterne skal henvende sig til en bred gruppe af unge og skal senere kunne udbredes til andre egne af landet. Især projekter af en vis volumen, hvor flere institutioner/aktører arbejder sammen, har programmets bevågenhed.

• Børnehavebiblioteker

Der er mulighed for at søge om tilskud til at etablere et eller flere børnehavebiblioteker, og her er der løbende ansøgningsfrist.

På www.laeselyst.nu står der alt om ansøgningskriterier og børnehavebibliotekspuljen.

Der er inspiration til nye ansøgninger i publikationen *Kilder til læselyst*: www.bs.dk/publikationer/andre/kilder/index.htm.

Det er også muligt at ringe og få sparring på en idé. Kontakt: Anna Enemark, aeb@bibliotekogmedier.dk.

Anna Enemark

DR Romanklub 2008-09

Godt 50 biblioteker er klar til at tage fat på den nye sæson, hvor op mod 1000 litteraturinteresserede borgere læser med. Der arbejdes på nye koncepter for udbredelse af 'læseklubber' med DR og litteratursiden, som fra denne sæson er ny partner i samarbejdet, og projektet vil løbende blive dækket på P1, P2, P4, DR2 og dr.dk/roman. Der er sendt plakater og bogmærker ud til alle folkebiblioteker i november. Yderligere er der i regi af projektet og i partnerskab med Danmarks Biblioteksskole og Dansk Forfatterforening arrangeret en workshop om læseklubber, som bliver afholdt den 13. januar 2009. Tilmelding på www.db.dk.

Anna Christine Rasch

Børnehavebiblioteker er et inspirationshæfte, der giver børnehaver og biblioteker konkrete ideer til, hvordan man sammen kan skabe et børnehavebibliotek.

Børnehavebiblioteker sætter fokus på en række områder – pædagogiske læreplaner, læselyst, modeller, materialevalg, dagtilbud, forældreinvolvering m.m.

Børnehavebiblioteker kan downloades på www.bibliotekogmedier.dk.

Styrelsen for Bibliotek og Mediers *Beretning til Ledermødet 2008* kan hentes på www.bibliotekogmedier.dk. Beretningen giver en status over styrelsens strategiske indsatsområder.

Rapport fra bogudvalget 2007-2008

Udvalget bag rapporten fik til opgave at overveje mulighederne for at etablere en forbedret statistikproduktion om bøger og bogmarked og fremkomme med anbefalinger herom. På denne baggrund skulle udvalget give en generel analyse af bogens kulturpolitiske situation, særligt hvad angår bøgernes tilgængelighed og udgivelsen af kvalitetslitteratur.

Rapporten kan downloades på www.bibliotekogmedier.dk.

Bibliotekskonsulent *Morten Andersen* er fratrådt sin stilling i Digital udvikling og Infrastruktur med udgangen af oktober 2008.

Overassistent *Dorte Barfoed* er fratrådt sin stilling i Biblioteksudvikling med udgangen af oktober 2008.

Fuldmægtig *Peter Sølvsten* er fratrådt sin stilling i Mediesekretariatet med udgangen af november 2008.

Bibliotekar *Anne Lisbeth Berthelsen Sandfær* er ansat som specialkonsulent i Digital Udvikling og Infrastruktur fra den 1. den oktober 2008.

Bibliotekar *Lotte Eivor Jørgensen* er ansat som bibliotekskonsulent i DEFF-Licenssekretariatet fra den 13. oktober 2008.

Cand.jur. *Ulrike Clade Christensen* er ansat som fuldmægtig i Mediesekretariatet fra den 1. november 2008.

Christine Vestergård Nielsen er ansat som studentermedhjælp i Mediesekretariatet fra den 1. december 2008.

Bibliotekar *Dorte Birkegaard Thuesen* er ansat som bibliotekskonsulent i DEFF-Licenssekretariatet fra den 1. januar 2009.

Afsender
Styrelsen for Bibliotek og Medier
H. C. Andersens Boulevard 2
1553 København V.

